

IZVJEŠĆE O POSLOVANJU

2020

**HRVATSKA AGENCIJA ZA
OSIGURANJE DEPOZITA**
CROATIAN DEPOSIT
INSURANCE AGENCY

HRVATSKA AGENCIJA ZA
OSIGURANJE DEPOZITA
CROATIAN DEPOSIT
INSURANCE AGENCY

IZVJEŠĆE O POSLOVANJU 2020

Sadržaj

Vizija	5
Misija	5
Naše vrijednosti	5
Uvodna riječ direktorice Agencije	6
Popis kratica	8
Sažetak	9
Ključni podaci sustava osiguranja depozita za 2020	10
1 Hrvatska agencija za osiguranje depozita	12
1.1 Organizacijska struktura	14
1.1.1 Uprava Agencije	14
1.2 Zakonski okvir	18
2 Značaj sustava osiguranja depozita	19
2.1 Članice SOD-a	22
2.2 Fond osiguranja depozita	23
2.3 Isplata obeštećenja	25
3 Kretanje i struktura depozita	27
3.1 Ukupni depoziti	29
3.2 Osigurani depoziti	30
3.3 Pregled depozita prema veličini KI	31
3.4 Kretanje depozita prema sektorskoj strukturi	32
3.4.1 Ukupni depoziti prema sektorskoj strukturi	32
3.4.2 Depoziti koji podliježu osiguranju prema sektorskoj strukturi	33
3.4.3 Osigurani depoziti prema sektorskoj strukturi	34
4 Sanacija kreditnih institucija	35
4.1 I. razdoblje sanacije	35
4.2 II. razdoblje sanacije	37
4.3 Jedinstveni sanacijski mehanizam	38
5 Suradnja s institucijama RH	39
6 Međunarodna suradnja	40
7 Novi Zakon o sustavu osiguranju depozita	41
8 Financijski pokazatelji	43
9 Ostalo	44
9.1 Izvještaj o aktivnostima službenika za informiranje	44
9.2 Izvještaj o aktivnostima povjerenika radnika za zaštitu na radu	45
9.3 Izvještaj o aktivnostima službenika za zaštitu osobnih podataka	45
9.4 Izvještaj o aktivnostima službenika za zaštitu dostojanstva	46
PRILOG	48
POPIS TABLICA	49
POPIS SLIKA	49

Vizija

- Promicati povjerenje u stabilnost financijskog sustava

Misija

- Zaštititi deponente od gubitka njihovih sredstava u slučaju propasti kreditne institucije
- Omogućiti brzu isplatu osiguranih depozita u slučaju propasti kreditne institucije
- Doprinijeti stabilnosti i povjerenju u hrvatski financijski sustav
- Pružiti podršku kreditnim institucijama u osiguravanju dugoročno stabilnog poslovanja

Naše vrijednosti

Odgovornost

- Prihvaćamo svoje odgovornosti u odnosu na naše ciljeve, strategije i inicijative i provodimo ih na transparentan način

Profesionalnost i timski rad

- Naši zaposlenici koriste sva znanja i vještine za ispunjavanje naše misije. Agencijski tim čine visokoobrazovani stručnjaci, diplomirani ekonomisti, prvenstveno revizori i bankarski stručnjaci te diplomirani pravници

Komunikacija i suradnja

- Kontinuirana razmjena informacija sa svim sudionicima sigurnosne financijske mreže, članicama te domaćim i inozemnim stranama

Izvrsnost

- Postizanje rezultata te kontinuirano mjerenje i nadgledanje učinkovitosti u cilju poboljšanja našeg poslovanja

Uvodna riječ direktorice Agencije

Marija Hrebac, direktorica Agencije

Protekla 2020. godina za sve nas u poslovnom i privatnom svijetu bila je po mnogo čemu drugačija, puna izazova za koje je trebalo pronaći prava rješenja, otvorenih pitanja koja su tražila odgovore.

U svakom trenutku svjesni činjenice da bankarska stabilnost u velikoj mjeri ovisi o povjerenju deponenata u bankarski sustav, kao i prisutnosti pandemije COVID-19 koja je izravno utjecala na nestabilnost globalnog, europskog, ali i našeg hrvatskog financijskog tržišta, tijekom prethodne godine uložili smo potrebne napore kako bismo dodatno unaprijedili sustav te održali povjerenje svih dionika, dosljedni u našoj viziji promicanja povjerenja u stabilnost financijskog sustava.

Konkretno, tijekom 2020. godine djelatnici Agencije, korištenjem svojih znanja i vještina stečenih dugogodišnjim radom u industriji, marljivo su radili na svakodnevним zadacima, ali i na izradi novog Zakona o sustavu osiguranja depozita koji je na snagu stupio prvog dana 2021. godine, potvrđujući da je smjer koji smo odabrali ispravan te sukladan misiji i vrijednostima Agencije i u svakom trenutku usklađen ne samo s hrvatskom, već i s regulativom Europske unije.

Novim zakonom o sustavu osiguranja depozita nastavljena je reforma bankovnog sustava RH i EU-a, ojačana sposobnost banaka da podnesu financijske šokove te otklonjen rizik da porezni obveznici snose trošak. Istim je zakonom, također, dodatno olakšan život hrvatskim građanima jer nudi sigurnost štednih uloga kao i povećava stabilnost financijskog sustava, koji je tako mnogo otporniji na eventualne financijske krize.

Odredbama novog Zakona objedinjeni su Zakon o osiguranju depozita (NN 82/15) i Zakon o Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (NN 44/94, 79/98, 19/99, 35/00, 60/04, 12/12, 15/13), a temeljem istog uslijedila je i transformacija institucije pod čijim smo imenom do tada radili - Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, u Hrvatsku agenciju za osiguranje depozita, pod čijim imenom danas sa zadovoljstvom poslujemo. Specijalizirana smo, neprofitna, moderna i efikasna financijska institucija čiji je cilj zaštita depozita svih osiguranih deponenata, očuvanje povjerenja građana i ostalih sudionika u stabilnost financijskog sustava Republike Hrvatske te kontrolirani izlazak s tržišta kreditne institucije koja nije u mogućnosti ispunjavati potrebne regulatorne zahtjeve, uz ograničavanje prelijevanja negativnih efekata prestanka poslovanja određene kreditne institucije na ostale sudionike i tržište u cjelini.

Kvaliteti rada Agencije tijekom 2020. godine doprinijela je izvrsna suradnja s institucijama Vijeća za financijsku stabilnost čiji smo, uz HNB, HANFU i Ministarstvo financija, član, kao i suradnja te visoka uključenost u rad međunarodnih udruženja osiguranja depozita: Međunarodnog udruženja osiguravatelja depozita (International association of Deposit Insurers - IADI) i Europskog foruma osiguravatelja depozita (European Forum of Deposit Insurers - EFDI) i tako ćemo nastaviti i nadalje.

Posebno smo ponosni jer je djelovanje Hrvatske agencije za osiguranje depozita danas prepoznato kao "najbolja praksa" od strane europskih regulatornih institucija i sustava osiguranja depozita država članica. Navedeno dodatno potvrđuju i posjeti relevantnih stručnjaka ovog područja Agenciji, s ciljem prijenosa znanja i kvalitetnog iskustva, a uz koje svakodnevno otvaramo nove prostore, usklađujući se s europskim direktivama na tragu puta Hrvatske ka članstvu u eurozoni koje će za sve nas predstavljati novi izazov i naredno poglavlje koje ćemo pisati i stvarati zajedno.

Vjerujući da spremni dočekujemo 2021. godinu, kao i sve godine koje dolaze, za kraj dozvolite mi da zahvalim svim djelatnicima Agencije na zajedničkom predanom radu i zalaganju u ostvarenju kvalitetnih rezultata kao i Upravi na potpori i ukazanom povjerenju.

Marija Hrebac
Direktorica Agencije

Popis kratica

AGENCIJA, HAOD	<i>Hrvatska agencija za osiguranje depozita</i>
DAB	<i>Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka</i>
FOD	<i>Fond osiguranja depozita</i>
GDPR	<i>Opća uredba o zaštiti osobnih podataka</i>
HNB	<i>Hrvatska narodna banka</i>
JLP(R)S	<i>Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave</i>
KI	<i>Kreditne institucije</i>
HANFA	<i>Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga</i>
MF	<i>Ministarstvo financija RH</i>
POLITIKA	<i>Politika zaštite osobnih podataka Agencije</i>
RH	<i>Republika Hrvatska</i>
SRB	<i>Jedinstveni sanacijski odbor</i>
SRF	<i>Jedinstveni sanacijski fond</i>
SRM	<i>Jedinstveni sanacijski mehanizam</i>
SOD	<i>Sustav osiguranja depozita</i>
THB	<i>Privremeni visoki saldo zaštićen u dodatnom iznosu</i>
VIJEĆE	<i>Vijeće za financijsku stabilnost</i>
ZSOD	<i>Zakon o sustavu osiguranja depozita</i>
ZAKON	<i>Zakon o sanaciji i restrukturiranju banaka (NN 52/00)</i>
ZOD	<i>Zakon o osiguranju depozita</i>
ZOSI	<i>Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava (NN 19/15)</i>
ZPPI	<i>Zakon o pravu na pristup informacijama</i>
ZZNR	<i>Zakon o zaštiti na radu</i>

Sažetak

Kao i prethodnih godina i tijekom 2020. godine depoziti bankarskog sektora bilježe pozitivnu stopu rasta.

Depoziti u kreditnim institucijama rasli su čak i u kriznim vremenima te su na godišnjoj razini bili viši za 8,2 % (Slika 1.). Nakon pojave pandemije COVID-19 došlo je do nestabilnosti na financijskim tržištima i snažnog povlačenja sredstava iz investicijskih fondova te se može pretpostaviti da su se ta sredstva djelomice premjestila u depozite u kreditnim institucijama. Isto tako, do porasta depozita došlo je vjerojatno i uslijed ove pandemije te su deponenti zbog opreza smanjili svoju potrošnju i tako povećali sredstva na računima u kreditnim institucijama. Naime, ukupni depoziti svih kreditnih institucija članica sustava osiguranja depozita na dan 31. prosinca 2020. godine iznosili su 367,3 mlrd. kuna što je povećanje za 27,9 mlrd. kuna odnosno 8,2 % u odnosu na kraj 2019. godine.

Na kraju 2020. godine osigurani depoziti iznosili su 213,8 mlrd. kuna ili 58,2 % od ukupnih depozita u kreditnim institucijama članicama. Iznos osiguranih depozita bilježi rast za 6,2 % ili za 12,5 mlrd. kuna u odnosu na kraj 2019. godine kada su iznosili 201,3 mlrd. kuna.

Tijekom petogodišnjeg perioda (2016 – 2020) iznos osiguranih depozita povećao se sa 182,1 mlrd. kuna na 213,8 mlrd. kuna što je povećanje od čak 17,4 %. Broj osiguranih deponenata prema ukupnom broju deponenata na kraju 2020. godine iznosio je 99,8 %, dok je odnos njihovih osiguranih depozita prema ukupnim depozitima iznosio 58,2 %.

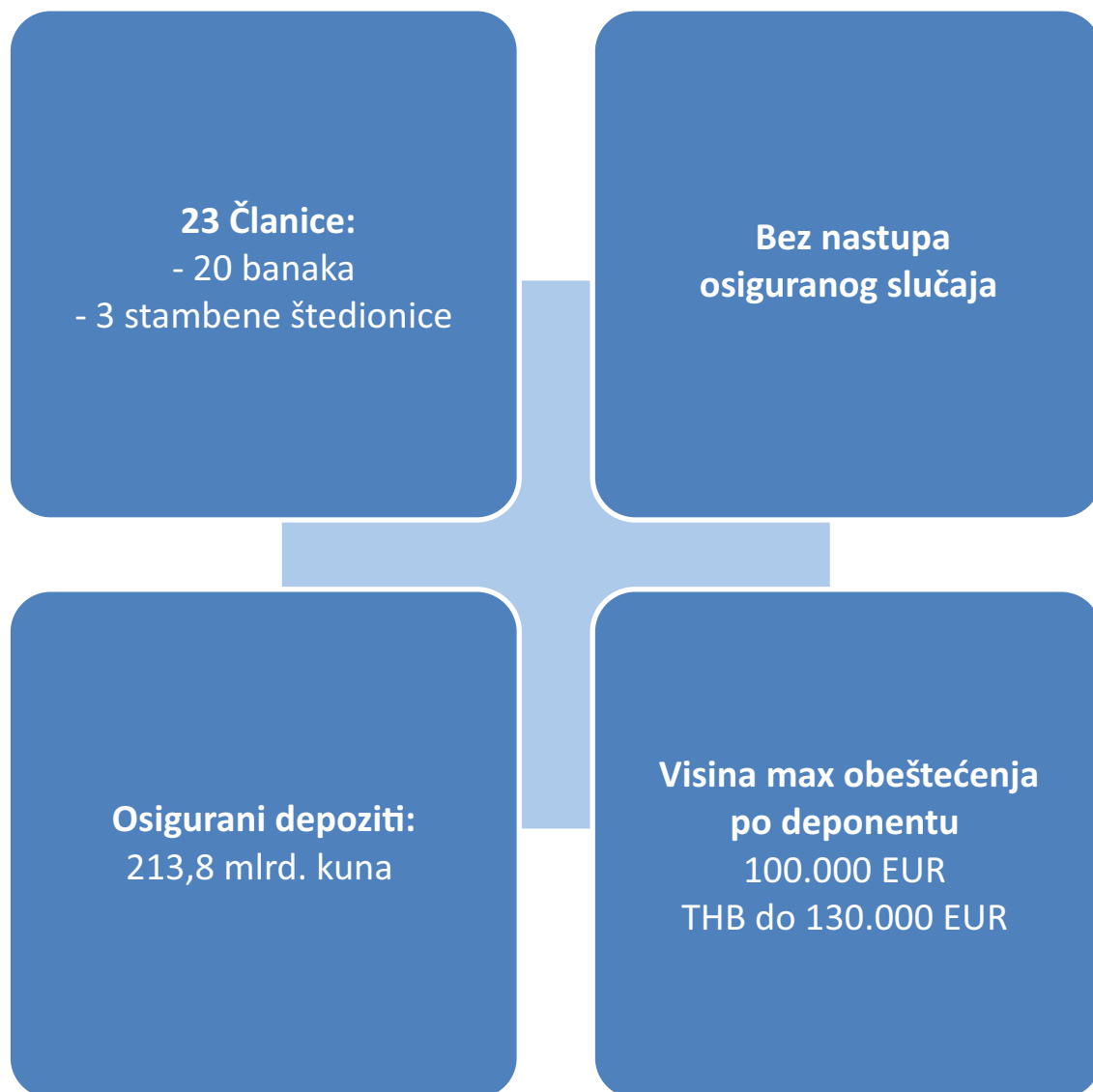
U ovom petogodišnjem razdoblju u RH je pokrenut stečajni postupak nad samo dvije kreditne institucije (u okviru bankarskog sustava značajnija Banka Splitsko Dalmatinska d.d. te u tom kontekstu zanemariva Tesla štedna banka d.d.). Navedeno govori o sve većoj stabilnosti bankarskog tržišta u RH, a posljedica je i okrupnjivanja tj. spajanja KI u stabilniju cjelinu. Za ilustraciju navedenog valja navesti kako čak 93 % ukupnih depozita u RH drži 8 najjačih grupacija (vidjeti sliku 7. u nastavku).

Fond za osiguranje depozita bilježi pozitivan rast. Tijekom 2020. godine Agencija je naplatila 558,2 milijuna kuna tekućih premija od kreditnih institucija što je više za 24,6 milijuna kuna ili 4,6 % u odnosu na 533,6 milijuna kuna na kraju 2019. godine. Povećanje premijskih prihoda dolazi od prirodnog rasta osiguranih depozita, što je baza za obračun premije osiguranja.

U bankarskom sektoru RH na kraju prosinca 2020. godine poslovale su 23 kreditne institucije, odnosno 20 banaka i tri stambene štedionice. Također, poslovala je i jedna podružnica strane kreditne institucije (BKS Bank AG posluje u RH kao podružnica strane banke). Broj kreditnih institucija ostao je identičan onom na kraju 2019. godine.

Tijekom 2020. godine Agencija je usmjerila svoje napore na izradu novog Zakona o sustavu osiguranja depozita. **Novi Zakon stupio je na snagu 1. siječnja 2021. godine, o čemu detaljnije u poglavlju 7.**

Ključni podaci sustava osiguranja depozita za 2020

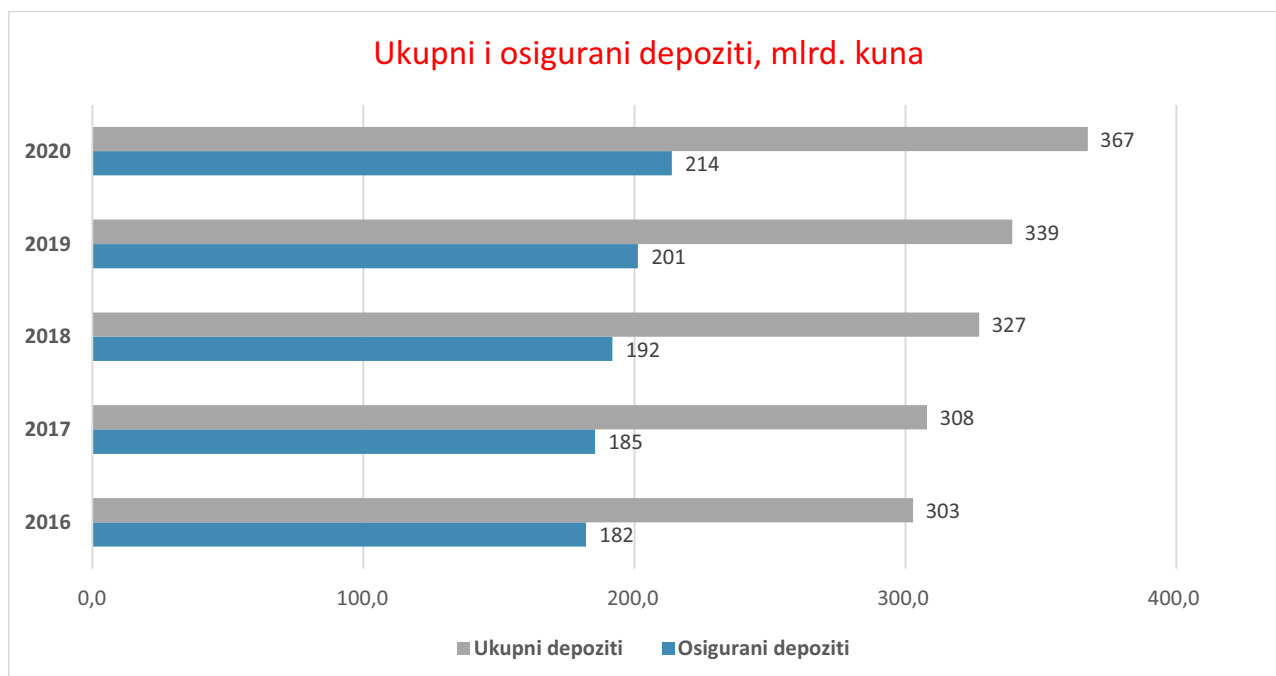

Tablica 1. Ključni podaci po godinama 2016. – 2020.

	2016	2017	2018	2019	2020
(u mlrd kn, osim visine obeštećenja)					
BROJ BANAKA ČLANICA	31	30	25	23	23
VISINA OBEŠTEĆENJA	100.000 EUR	100.000 EUR	100.000 EUR	100.000 EUR	100.000 EUR
UKUPAN IZNOS OSIGURANIH DEPOZITA	182,1	185,4	191,9	201,3	213,8
BROJ STEČAJA	2	-	-	-	-

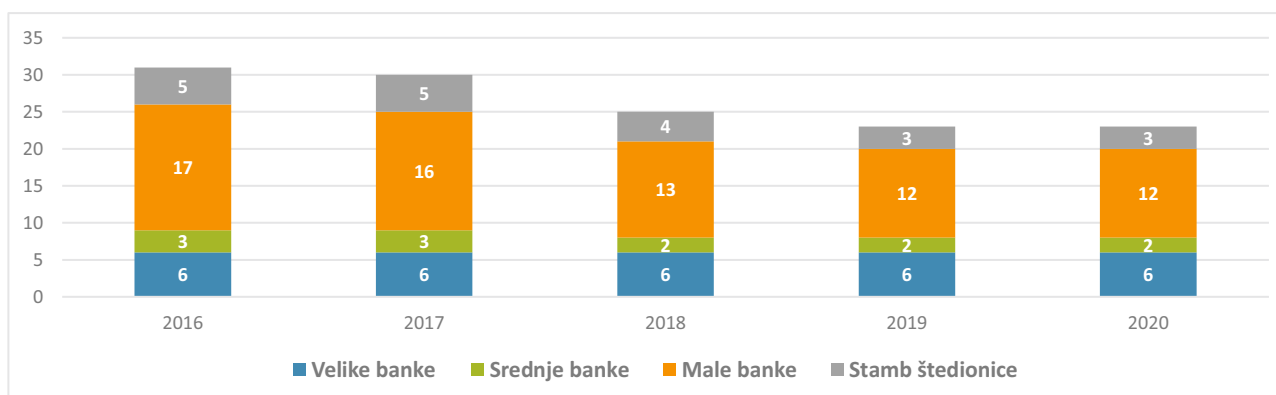
Izvor: Agencija

Slika 1. Ukupni i osigurani depoziti po godinama 2016. – 2020.

Izvor: Agencija

Slika 2. Broj KI po grupama prema tržišnom udjelu u ukupnoj aktivni banaka po godinama 2016. – 2020.

Izvor: HNB

1 Hrvatska agencija za osiguranje depozita

Hrvatska agencija za osiguranje depozita osnovana je kao Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (DAB) 24. svibnja 1994. godine temeljem Zakona o Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (NN 44/94, 79/98, 19/99, 35/00 i 60/04) kao specijalizirana financijska institucija koja osigurava štedne uloge u bankama i provodi postupak sanacije banaka. Agencija je osnovana kao samostalna pravna osoba, a njezin osnivač je RH, koja ujedno i jamči za obaveze Agencije.

Važno je za istaknuti da se Agencija u tim prvim godinama po osnivanju, iako nominalno zadužena i za osiguranje štednih uloga, a zbog bankarskih kriza i slomova, gotovo isključivo bavila sanacijom banaka. Nedostatak kapitala u trenutku osamostaljenja Hrvatske bio je tako velik da je država morala poduzeti seriju intervencija ne bi li bankarski sustav opstao.

Slika 3. Dvije funkcije Agencije od osnivanja do kraja 2020.

- osnovana 1994. godine, prvo kao Državno sanacijsko tijelo
- 1999. godine pretvorena u Osiguravatelja depozita
- od 2015. godine Agencija je ponovno postala nacionalno sanacijsko tijelo

Od osnivanja Agencije te davne 1994. godine, njezine ovlasti prema zakonu postupno su sve više rasle u složenije te su dodatno ojačale njezinu ulogu u zaštiti depozita deponenata kao i doprinijele održavanju financijske stabilnosti.

Od samog osnivanja 1994. godine, Agencija je kontinuirano i sustavno usklađivala i unaprjeđivala poslovne procese s najboljim europskim praksama. Proces transponiranja europske regulative o sustavima osiguranja depozita započeo je daleko prije obveze transponiranja uoči ulaska RH u punopravno članstvo Europske unije o čemu govori i činjenica da su prvi zakonski akti izrađeni u skladu s tada važećom europskom regulativnom, odnosno direktivama tadašnje Europske zajednice. Prvi dokument kojim se uređuje sustav osiguranja depozita - Pravilnik o osiguranju štednih uloga (NN 65/97) donesen je temeljem Direktive 94/19/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 30. svibnja 1994. o sustavima osiguranja depozita. Navedenim Pravilnikom je osnovan i Fond osiguranja depozita. Danas je **praksa Agencije prepoznata kao „najbolja praksa“** od strane europskih regulatornih institucija i sustava osiguranja depozita država članica koji dolaze u prijateljske posjete Agenciji s ciljem prijenosa znanja i bogatog iskustva.

Nepovoljna gospodarska situacija uzrokovala je da se bankarski sustav u RH u vrijeme osamostaljenja našao u ozbiljnim problemima. Naime, početkom 90-tih godina 20. stoljeća bankarski sektor RH započinje svoje dugo krizno razdoblje u trenutku ubrzanih otvaranja banaka i štedionica, kada nije bilo potrebno odobrenje HNB-a. Kao osnovne uzroke krize bankarskoga sustava možemo navesti nasljeđe bivšega sustava, nužnost pretvorbe i privatizacije, utjecaj ekonomske politike koja se u uvjetima monetarne nesamostalnosti (do kraja 1991. godine), rata i nemogućnosti da fiskalnom politikom prikupi odgovarajuća sredstva koristila bankarskim sustavom kao alternativnim izvorom financiranja za ostvarenje ciljeva države.

Osamostaljenjem RH 1991. godine i nastankom HNB-a počinje reforma bankarskog sustava. Štediše povlače svoje depozite iz banaka što produbljuje problem jer se smanjuje financijski potencijal banaka, ali i javlja duboko nepovjerenje kod štediša. Od 26 banaka u vrijeme proglašenja nezavisnosti, broj banaka se nakon dvije godine gotovo udvostručio i došao do 43, već krajem 1993. godine. Na samom početku djelovanja Agencije, kad nije postojao sustav osiguranja depozita, Agencija se našla pred problemom nedostatka sredstava za podmirenje obveze isplate štednih uloga te velikog pritiska štediša koji duži period nisu bili u mogućnosti doći do svojih sredstava.

Proračun RH osigurao je inicijalna sredstva za SOD, a kako bi se štedišama mogli isplatiti osigurani štedni uložci. Uz pokretanje novih stečajnih postupaka nad bankama, a u svrhu prikupljanja nedostatnih sredstava za podmirenje obveza isplate osigurane štednje, koja se dodatno povećala, Agencija je donijela odluku te u 2000. godini izdala obveznice uz jamstvo Vlade RH, Ministarstva financija. Nakon toga, kreditne institucije nastavljaju vršiti uplate premija za osiguranje štednih uloga u FOD.

1.1 Organizacijska struktura

Tijelo koje upravlja i rukovodi Agencijom su Uprava Agencije i direktor Agencije. Predsjednika i članove Uprave svojim rješenjem imenuje i razrješava Vlada RH. Agenciju zastupa i predstavlja direktor Agencije.

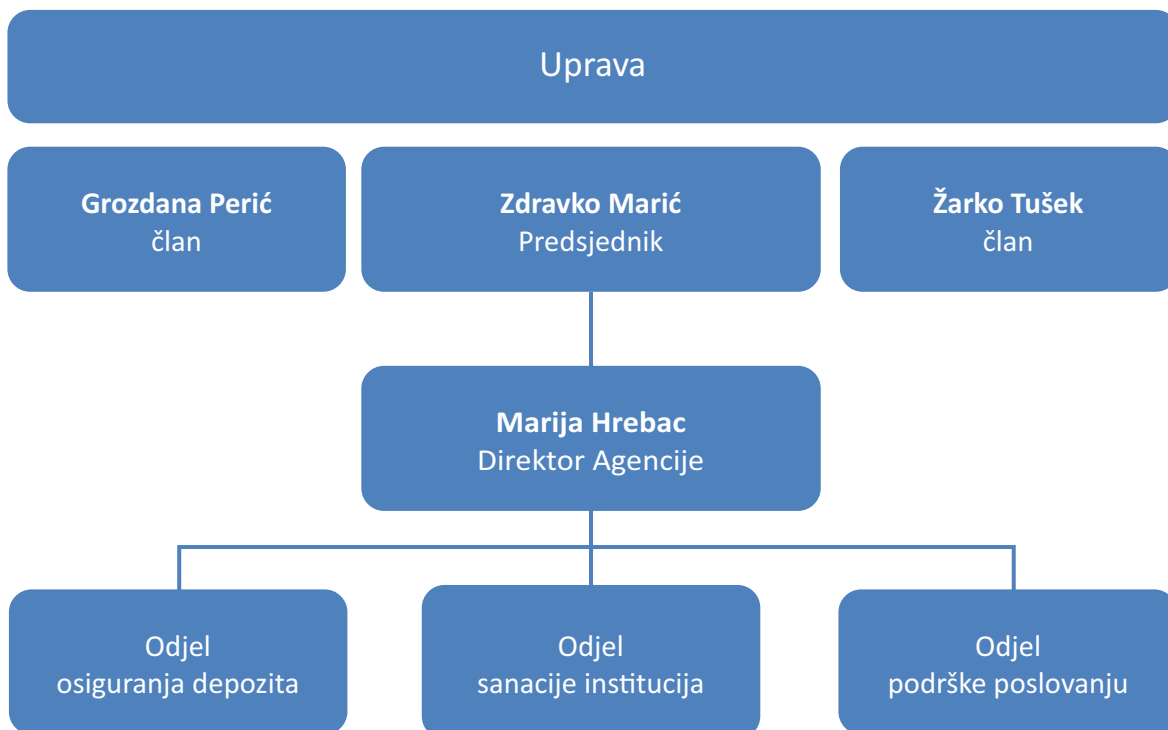
Uprava je tijelo koje upravlja Agencijom, a čine ju:

1. ministar financija, koji je po položaju predsjednik Uprave
2. predsjednik Odbora za financije i državni proračun Hrvatskog sabora, član Uprave
3. predsjednik Odbora za gospodarstvo Hrvatskog sabora, član Uprave.

Poslovi i zadaci djelatnosti Agencije obavljaju se unutar odgovarajućih odjela, odnosno stručnih službi kao posebnih organizacijskih cjelina koje objedinjuju srodne poslovne procese.

Organizacijska struktura Agencije prikazana je na slici 4.

Slika 4. Organizacijska struktura na dan 31.12.2020.

1.1.1 Uprava Agencije

Uprava Agencije je u razdoblju od 1. siječnja 2016. godine do 31. prosinca 2020. godine djelovala u sljedećem sastavu:

Zdravko Marić, predsjednik Uprave

Potpredsjednik Vlade i ministar financija

Životopis

- rođen 3. veljače 1977. u Slavonskom Brodu

Obrazovanje

- 2008. - doktorska disertacija "Utjecaj izravnih inozemnih ulaganja na produktivnost hrvatskih poduzeća", Ekonomski fakultet Zagreb
- 2007. - Executive Education Program "Public Financial Management", Harvard University, J. F. Kennedy School of Government
- 2004. - postdiplomski studij Operacijska istraživanja, Ekonomski fakultet Zagreb, Magistarski rad "Analiza tijekova kapitala u tranzicijske zemlje kroz utjecaj na investicije"
- 2000. - diplomski studij smjer Financije, Ekonomski fakultet Zagreb.

Karijera

- 2019. - potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar financija
- 2016. - ministar financija
- 2012. - 2016. - izvršni direktor za Strategiju i tržište kapitala, Agrokor d.d.
- 2008. - 2012. - državni tajnik, Ministarstvo financija;
- 2006. - 2008. - pomoćnik ministra za makroekonomske analize i planiranje, Ministarstvo financija
- 2001. - 2006. - asistent, Ekonomski institut Zagreb.

Jezici

- engleski i talijanski

Ostalo

- povremeni predavač na Zagrebačkoj školi ekonomije i menadžmenta i na International Graduate Business School u Zagrebu

Grozdana Perić, članica Uprave

Predsjednica Odbora za financije i državni proračun

Rođena je 14. listopada 1961. u Zadru. Završila Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (VSS - diplomirana ekonomistica).

DUŽNOSTI U SABORU:

- Predsjednica Odbora za financije i državni proračun (od 17. 10. 2016.)
- Članica Odbora za međuparlamentarnu suradnju (od 28. 10. 2016.)
- Članica Odbora za regionalni razvoj i fondove Europske unije (od 28. 10. 2016.)
- Članica Odbora za ravnopravnost spolova (od 02. 10. 2019.)
- Članica Izaslanstva Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini Mediterana (od 28. 10. 2016.)
- Predsjednica Povjerenstva za fiskalnu politiku (od 17. 10. 2016.)
- Članica Nadzornog odbora Hrvatske banke za obnovu i razvitak iz reda zastupnika (od 09.12.2016.)

PRETHODNE DUŽNOSTI U SABORU:

- Potpredsjednica Istražnog povjerenstva za utvrđivanje odgovornosti za rezultate upravljanja i raspolaganja financijskim i drugim resursima Imunološkog zavoda (od 17.03.2017. do 19. 09. 2017.)

Darinko Kosor, član Uprave do 22. 07. 2020.
Predsjednik Odbora za gospodarstvo

Rođen je 1965. u Zagrebu. Početak obnašanja zastupničkog mandata, 14. 10. 2016.

DUŽNOSTI U SABORU:

- Predsjednik Odbora za gospodarstvo (od 28. 10. 2016.)
- Član Odbora za informiranje, informatizaciju i medije (od 23. 01. 2016.)
- Član Odbora za pravosuđe (od 23. 01. 2016.)

Žarko Tušek, član Uprave
Predsjednik Odbora za gospodarstvo

Rođen je 10. rujna 1981. u Zaboku. Završio Visoko učilište Effectus u Zagrebu (VŠS - stručni prvostupnik ekonomije).

DUŽNOSTI U SABORU:

- Predsjednik Mandatno-imunitetnog povjerenstva (od 14. 10. 2016.)
- Član Odbora za informiranje, informatizaciju i medije (od 19. 06. 2017.)
- Član Odbora za gospodarstvo (od 14. 06. 2018.)
- Član Odbora za predstavke i pritužbe (od 28. 10. 2016.)

1.2 Zakonski okvir

Pravni okvir za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije čine propisi navedeni u tablici 2.

Tablica 2. Pregled zakonskog okvira EU i RH

EU regulativa	Sl.list EU	RH regulativa	NN	Stupanje na snagu
		Zakon o državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	44/94	11.06.1994.
Direktiva Europskog parlamenta i vijeća o sustavima osiguranja depozita	94/19/ EZ od 30. 05.1994.	Pravilnik o osiguranju štednih uloga	65/97	27.06.1997.
		Odluka o visini osiguranih štednih uloga	65/97	27.06.1997.
		Odluka o visini osiguranih štednih uloga	88/98	01.07.1998.
		Zakon o osiguranju depozita	177/04	23.12.2004.
		Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita	119/08	15.10.2008.
Direktiva EZ Europskog parlamenta i Vijeća o izmjenama i dopunama Direktive 94/19/EZ o SOD u pogledu razine pokrivanja i odgode isplate	2009/14/ EZ od 11. 03.2009.	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita	153/09	01.01.2010.
		Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita	80/13	01.07.2013.
Direktiva EU Europskog parlamenta i Vijeća o sustavima osiguranja depozita	2014/49/ EU od 6.04. 2014.	Zakon o osiguranju depozita	82/15	25.07.2015.
		Zakon o sustavu osiguranja depozita	146/20	01.01.2021.
Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava	2014/59/EU od 15. svibnja 2014.	Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava	19/15	28.02.2015.
		Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava	16/19	23.02.2019.
		Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava	47/20	27.07.2020.
		Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava	146/20	01.01.2021.

Izvor: EU i RH regulativa

U prosincu 2020. Hrvatski sabor donio je Odluku o proglašenju Zakona o sustavu osiguranja depozita koji stupa na snagu 1. siječnja 2021. godine. Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (NN 44/94, 79/98, 19/99, 35/00, 60/04, 12/12 i 15/13). i Zakon o osiguranju depozita (NN 82/15).

2 Značaj sustava osiguranja depozita

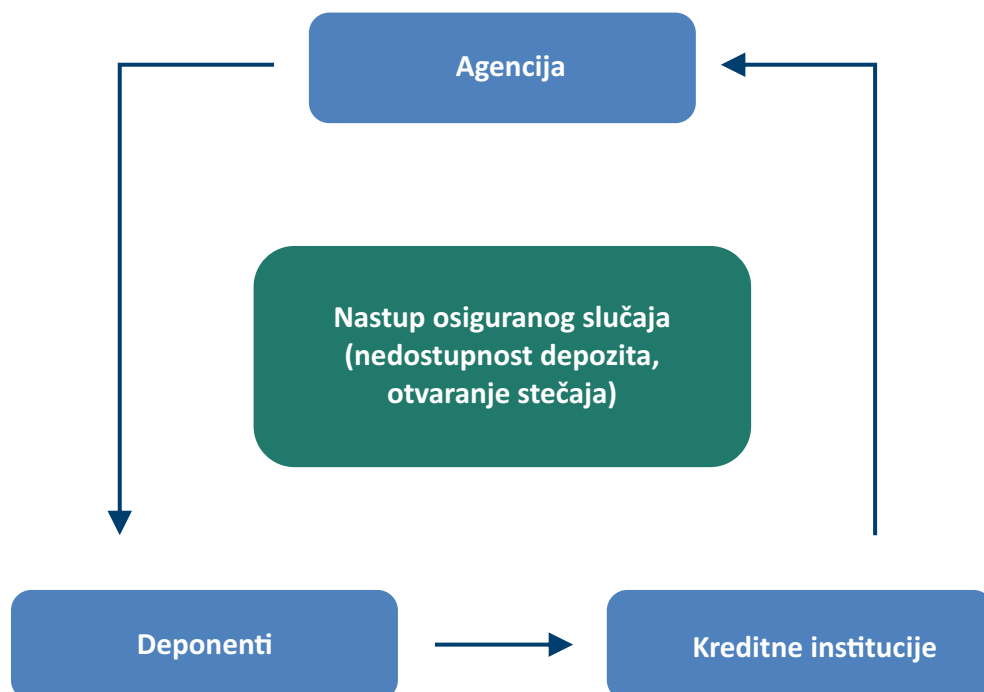
Sustav osiguranja depozita (SOD) je sustav koji omogućuje zaštitu deponenata od gubitka depozita u slučaju nastupa osiguranog slučaja, očuvanje povjerenja deponenata u bankarski sustav RH, kao i doprinos stabilnosti cijelog financijskog sustava.

SOD predstavlja mjeru zaštite deponenata i bankarskog sustava, a njegova važnost očituje se u samoj činjenici da bankarska stabilnost u velikoj mjeri ovisi o povjerenju deponenata u bankarski sustav.

Hrvatska agencija za osiguranje depozita upravlja SOD-om u RH, kao tijelo koje ima ovlasti i provodi postupke propisane ZSOD-om. Hrvatski SOD u početku je imao ograničene ovlasti isplate, tzv. paybox system (klasični blagajnik) koji nije procjenjivao rizičnost pojedinih članica sustava. Izmjenom ZOD-a Agencija dobiva ovlaštenja da financijski intervenira u kreditnoj instituciji s poteškoćama, a u cilju sprječavanja nastupa nedostupnosti depozita odnosno propasti kreditne institucije.

Sustav osiguranja depozita u Hrvatskoj je započeo s radom u vrijeme prvih propasti banaka tijekom 1998. godine te se već na početku svog djelovanja susreo s raznim teškoćama budući da je nastao u razdoblju bankarskih kriza i propasti nekolicine banaka.

Slika 5. Osnovni ustroj SOD

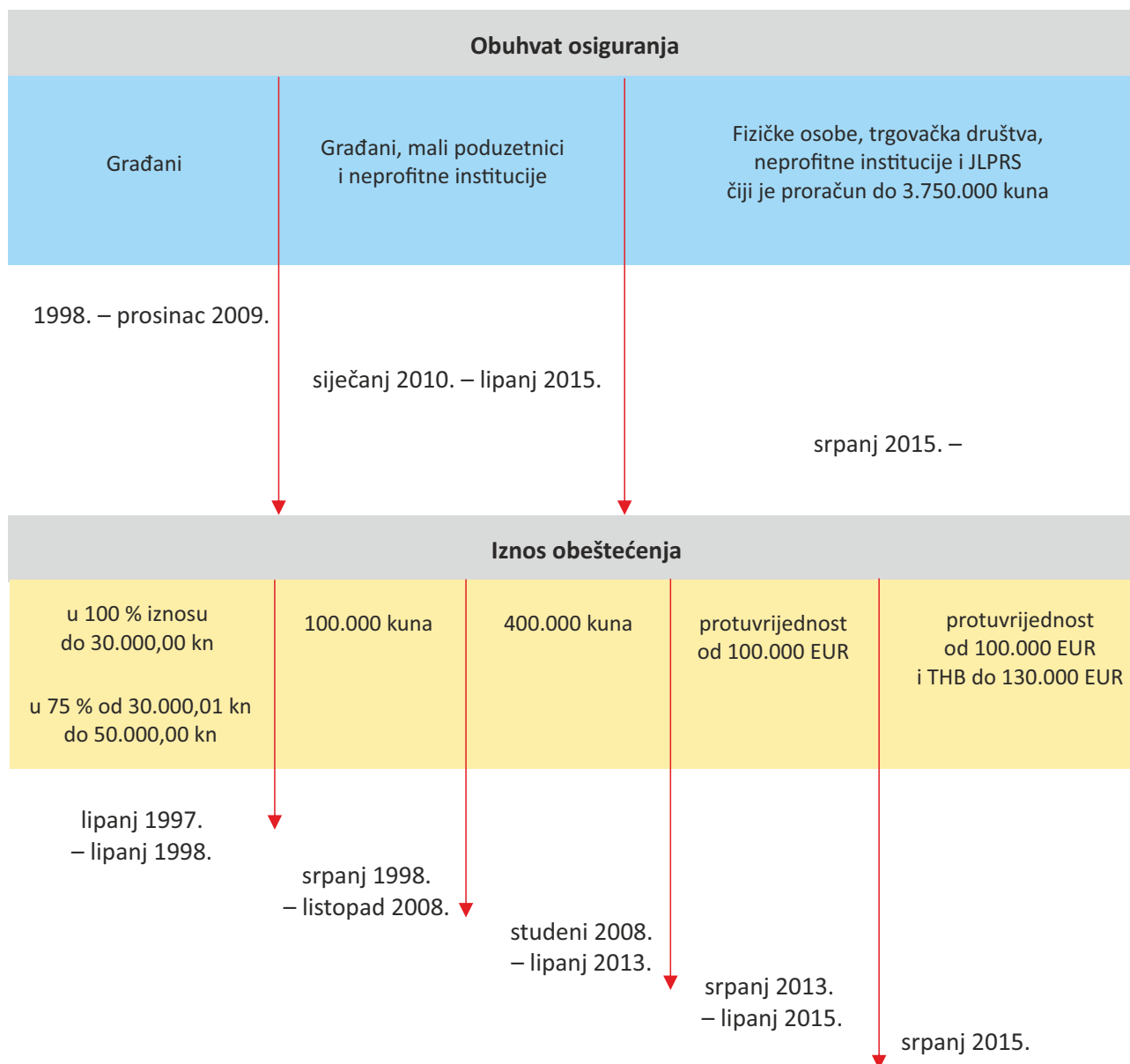

Glavne karakteristike dizajna SOD-a u Hrvatskoj su: neovisnost i samostalnost Hrvatske agencije za osiguranje depozita u cjelokupnosti svoje nadležnosti, obavezno članstvo za sve kreditne institucije koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad i podružnice tih kreditnih institucija u drugoj državi članici, financiranje „unaprijed“ („ex-ante“), diferencirani sustav premija, opseg pokrivenosti osiguranja, ograničen iznos osiguranja depozita, pravila u osiguranju depozita za deponente, za sve kreditne institucije i ciljana razina FOD.

- Financiranje „unaprijed“ („ex ante“) odnosi se na redovnu naplatu premije, s ciljem prikupljanja sredstava za fond koja će služiti za ispunjenje budućih obaveza (npr. isplatu obeštećenja) i pokrivanja operativnih i drugih troškova koji nastanu u vezi s osiguranjem depozita.
- „Diferencirani sustav premija“ odnosi se na sustav rangiranja premija kojim se premije razlikuju ovisno o profilu rizika pojedine kreditne institucije.
- „Ciljana razina Fonda“ odnosi se na iznos financijskih sredstava kojeg sustav osiguranja depozita mora kontinuirano imati i izražen je kao postotak osiguranih depozita svih njegovih članova.

Sustav osiguranja depozita se aktivira u trenutku nastupa osiguranog slučaja odnosno propasti banke, a koji nastaje Rješenjem HNB o nedostupnosti depozita u KI od strane HNB-a ili Rješenjem nadležnog suda o otvaranju stečajnog postupka nad KI.

Tablica 3. Opseg pokrivenosti osiguranja i iznosa obeštećenja po godinama 1998. – 2020.

Kao što je vidljivo iz tablice 3, izmjenom zakona iz 2008. godine visina osiguranih depozita građana s dotadašnjih **100.000 kuna podignuta je na 400.000 kuna**. Od 2010. godine proširen je opseg pokriva te se, osim depozita građana, u SOD uključuju depoziti obrtnika, malih poduzetnika, trgovačkih društava nerezidenata i neprofitnih institucija.

Nadalje, **priključenjem RH Europskoj uniji (2013.) osigurani iznos depozita s 400.000 kuna usklađuje se i iznosi 100.000 EUR-a**. Od 2015. godine opseg pokriva je proširen i na depozite srednjih i velikih trgovačkih društava i depozite jedinica lokalne i regionalne samouprave čiji godišnji proračun iznosi najviše 3,75 milijuna kuna.

2.1 Članice SOD-a

Članstvo u SOD-u je obvezno za sve kreditne institucije koje su od HNB dobile odobrenje za rad i podružnice tih kreditnih institucija u drugoj državi članici.

Tablica 4. Popis članica SOD-a, na dan 31. 12. 2020.

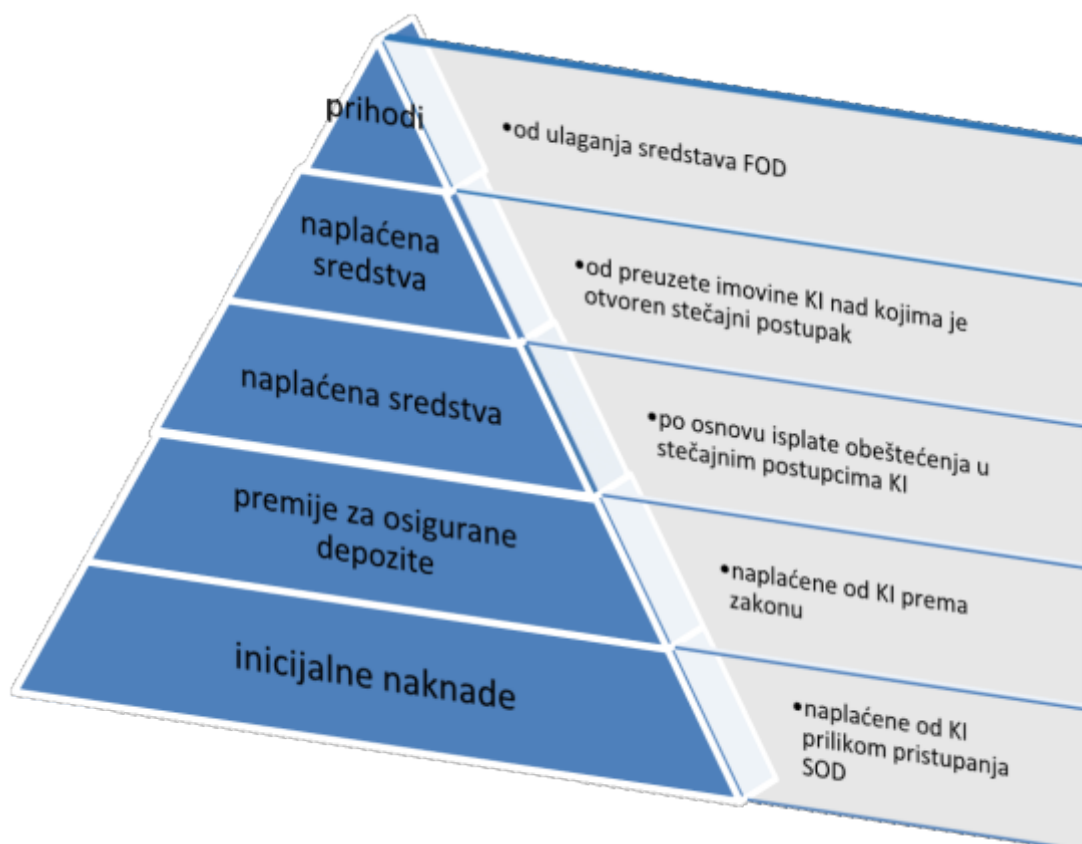
RB	Članice	Web adresa
1	ADDIKO BANK d.d., Zagreb	www.addiko.hr
2	AGRAM BANKA d.d. Zagreb	www.agrambanka.hr
3	BANKA KOVANICA d.d., Varaždin	www.kovanica.hr
4	CROATIA BANKA d.d., Zagreb	www.croatiabanka.hr
5	ERSTE&STEIERMÄRKISCHE BANK d.d., Rijeka	www.erstebank.hr
6	HRVATSKA POŠTANSKA BANKA d.d., Zagreb	www.hpb.hr
7	IMEX BANKA d.d., Split	www.imexbanka.hr
8	ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG d.d.	www.ikb.hr
9	J&T BANKA d.d., Varaždin	www.jtbanka.hr
10	KARLOVAČKA BANKA d.d., Karlovac	www.kaba.hr
11	KENTBANK d.d., Zagreb	www.kentbank.hr
12	OTP BANKA d.d., Split	www.otpbanka.hr
13	PARTNER BANKA d.d., Zagreb	www.paba.hr
14	PODRAVSKA BANKA d.d., Koprivnica	www.poba.hr
15	PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d., Zagreb	www.pbz.hr
16	RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d., Zagreb	www.rba.hr
17	SAMOBORSKA BANKA d.d., Samobor	www.sabank.hr
18	SBERBANK d.d., Zagreb	www.sberbank.hr
19	SLATINSKA BANKA d.d., Slatina	www.slatinska-banka.hr
20	ZAGREBAČKA BANKA d.d., Zagreb	www.zaba.hr
21	PBZ STAMBENA ŠTEDIONICA d.d., Zagreb	www.pbz-stambena.hr
22	RAIFFEISEN STAMBENA ŠTEDIONICA d.d., Zagreb	www.raiffeisenstambena.hr
23	WÜSTENROT STAMBENA ŠTEDIONICA d.d., Zagreb	www.wuestenrot.hr

Izvor: Agencija

2.2 Fond osiguranja depozita

U RH sustav osiguranja depozita uspostavio je FOD krajem 1997. godine, uplatama tzv. "inicijalnih premija" uplaćenih od strane banaka i štedionica.

Slika 6. Izvori financiranja SOD-a

Glavni izvor financiranja su premije za osigurane depozite koje su kreditne institucije dužne plaćati prema Zakonu.

U hrvatskom SOD-u premije za osigurane depozite su diferencirane obzirom na rizik kreditne institucije. Agencija obračun premija za osigurane depozite provodi sukladno Direktivi, ZOD-u, Smjernicama EBA/GL/2015/10 o metodama za izračun premija sustavima osiguranja depozita i Metodologiji za izračun stupnja rizičnosti kreditnih institucija za potrebe obračuna premije za osigurane depozite i to kao umnožak premijske osnovice, premijske stope i stupnja rizičnosti svake pojedine KI – rizikom ponderirana premija počevši od obračuna premije za drugo tromjesečje 2016. godine.

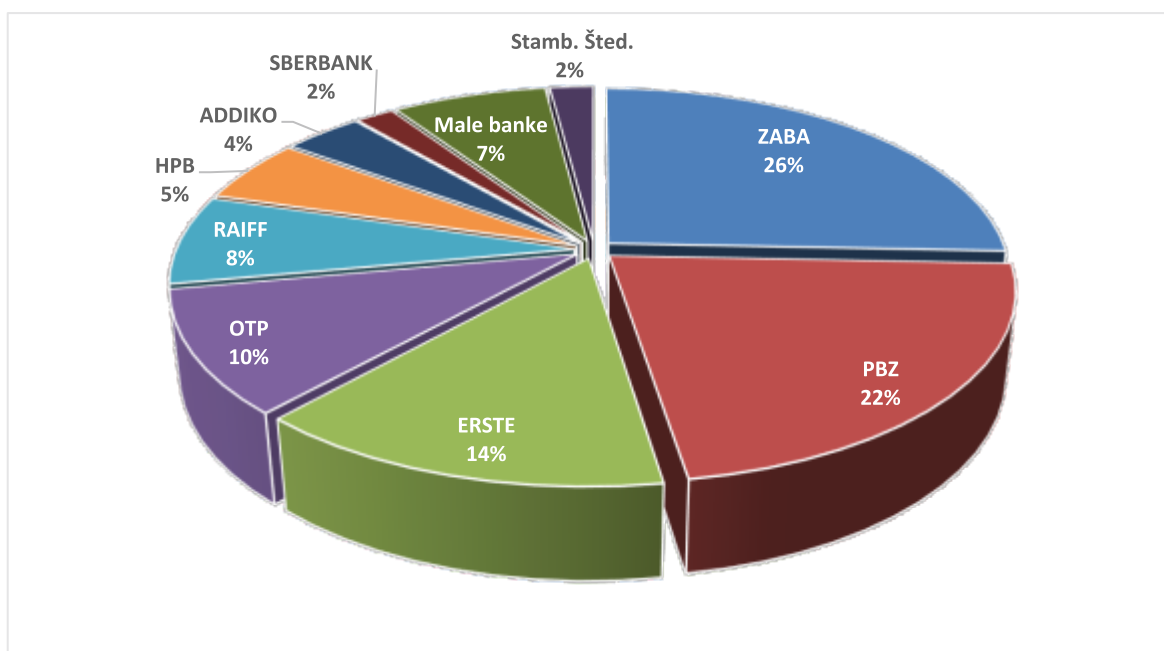
EU Direktiva o sustavima osiguranja propisuje državama članicama da moraju prikupiti u FOD barem 0,8 % iznosa osiguranih depozita do 2024. godine. Navedena ciljana razina raspoloživih sredstava omogućava da se deponente "propale kreditne institucije" počne isplaćivati već u roku od 7 dana nakon propasti, a što EU Direktiva nalaže kao obavezu svim državama članicama tek od 2024. godine.

Ciljana razina hrvatskog FOD-a iznosi 2,5 % od iznosa osiguranih depozita. U ovom trenutku FOD ima dostignutu ciljanu razinu koja nam omogućava vrlo efikasan sustav zaštite depozita deponenata odnosno omogućava da deponenti mogu u izuzetno kratkom roku doći do svojih sredstava ako njihova banka propadne.

U 2020. godini obračunata je premija za osigurane depozite iznosila 558,2 milijuna kuna, odnosno u visini premijske stope od 0,32 % osiguranih depozita i stupnju rizičnosti pojedine kreditne institucije prema ZOD-u.

Od ukupno 23 kreditne institucije osigurani depoziti osam velikih banaka činili su 90,6 % odnosno 193,7 mlrd. kuna u ukupno osiguranim depozitima, male banke (njih 12) imale su 7,3 % osiguranih depozita odnosno 15,7 mlrd. kuna te tri stambene štedionice 2,1 % odnosno 4,4 mlrd. kuna.

Slika 7. Udjeli KI u osiguranim depozitima na dan 31.12. 2020.

Izvor: Agencija

Agencija radi zaštite navedenih sredstava sva novčana sredstva FOD-a drži na posebnom računu otvorenom u HNB. Raspoloživa financijska sredstva FOD-a ulažu se isključivo u niskorizičnu imovinu na dovoljno diversificiran način kojemu je cilj ograničenje rizika gubitaka od ulaganja što u prijevodu znači isključivo u trezorske zapise Ministarstva financija i obveznice RH. Ulaganjem raspoloživih financijskih sredstava FOD-a u trezorske zapise Ministarstva financija Agencija je tijekom 2020. godine ostvarila prihode u iznosu 3.812.074,03 kuna, a u državne obveznice 2.976.985,38 kuna.

Važno je istaknuti da od 1. siječnja 2021. godine **sve obaveze Agencije odnosno troškove SOD-a snose isključivo kreditne institucije, članice SOD-a u RH, za razliku od prije kada su ih mogli snositi i porezni obveznici i državni proračun.**

2.3 Isplata obeštećenja

Nastupom osiguranog slučaja odnosno propasti kreditne institucije, kako je definirano ZOD-om točnije trenutkom kada HNB donese rješenje o nedostupnosti depozita ili kada nadležni sud donese rješenje o otvaranju stečajnog postupka u kreditnoj instituciji, aktivira se sustav osiguranja depozita i Agencija preuzima obvezu isplate obeštećenja deponentima.

Danom nastupa osiguranog slučaja odnosno propasti kreditne institucije započinju pripreme za učinkovito i pravovremeno obeštećenje deponenata KI u kojoj je nastupio osigurani slučaj. Agencija obavještava deponente o nastupu osiguranog slučaja u KI objavom na mrežnoj stranici Agencije i oglasom u dnevnim novinama, informira ih da su sredstva za isplatu obeštećenja na raspolaganju u isplatnoj banci te o načinu i roku obeštećenja.

Zakonski rok za pripremu isplate obeštećenja je 10 dana od dana nastupa osiguranog slučaja tj. propasti kreditne institucije, a taj će se rok dodatno skratiti, i to već od 1. 1. 2024. godine i biti će 7 radnih dana. Važno je za istaknuti da je Agencija u posljednjih osam godina obvezu izvršavala u kraćem roku od zakonski propisanog.

Isti rok za isplatu obeštećenja se odnosi i na moguće slučajeve isplata sredstava naših deponenata u podružnicama stranih kreditnih institucija. Naime, ako je riječ o depozitima kod podružnica čiji su depoziti osigurani kod fonda države u kojoj matična banka ima sjedište, domaći FOD preuzima obavezu kontakta s deponentom, administriranja zahtjeva za isplatu i samu isplatu, iako isplata osiguranih depozita predstavlja obvezu fonda matične zemlje u kojoj kreditna institucija ima sjedište. Tijekom proteklih 23 godine u 30 slučajeva isplate obeštećenja, isplaćeno je ukupno preko 217 tisuća deponenata te je isplaćeno gotovo 5,4 milijardi kuna osiguranih depozita (Tablica 5.).

Tablica 5: Osigurana isplata deponentima od osnutka Agencije

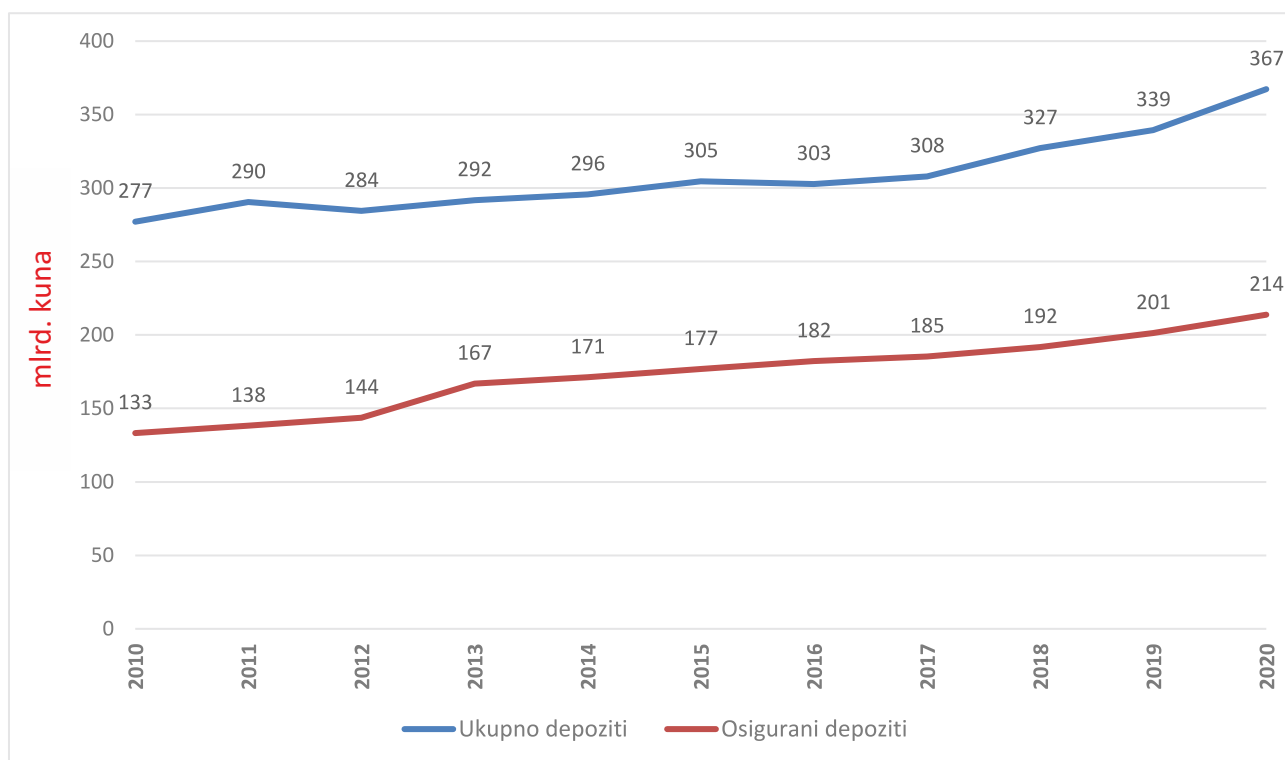
RB	Kreditna institucija	Godina pokretanja stečaja	Obaveza obeštećenja u kunama	Broj isplaćenih deponenata
1.	Vukovarska banka d.d. Vukovar	1998.	26.628.202	13.101
2.	Građanska štedionica d.o.o. Zagreb	1998.	30.224.221	946
3.	Ilirija banka d.d. Zagreb	1999.	36.173.432	1.780
4.	Komercijalna banka d.d. Zagreb	1999.	65.259.931	8.958
5.	Glumina banka d.d. Zagreb	1999.	1.353.000.000	24.002
6.	Županijska banka d.d. Županja	1999.	599.833.146	42.688
7.	Gradska banka d.d. Osijek	1999.	919.202.812	35.875
8.	Neretvansko gospodarska banka d.d. Ploče	1999.	27.674.269	5.635
9.	Invest štedionica d.o.o. Zagreb	1999.	13.845.545	201
10.	Promdei banka d.d. Zagreb	1999.	8.439.770	207
11.	Hrvatska gospodarska banka d.d. Zagreb	2000.	225.711.133	25.255
12.	Agroobrtnička banka d.d. Zagreb	2000.	125.270.719	14.613
13.	Trgovačko-turistička banka d.d. Split	2000.	21.738.890	1.419
14.	Adria štedionica d.o.o. Zagreb	2000.	1.865.769	31
15.	Dugi pogled štedionica d.o.o. Zagreb	2001.	8.327.636	99
16.	Grošbanak štedionica d.o.o. Zagreb	2001.	12.752.583	320
17.	Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o. Zagreb	2001.	87.806.595	4.624
18.	Razvojna banka Dalmacija d.o.o. Split	2001.	3.301.761	97
19.	Gold štedionica d.o.o. Split	2001.	12.275.736	343
20.	Mediteran štedionica d.o.o. Split	2001.	20.449.916	421
21.	Alpe Jadran banka d.d. Split	2002.	28.238.789	1.846
22.	Kaptol banka d.d. Zagreb	2002.	15.072.976	411
23.	Slavonska štedionica d.d. Zagreb	2002.	19.037.597	304
24.	Gospodarska štedionica d.d. Vrbovec	2003.	10.039.607	166
25.	Međimurska štedionica d.d. Čakovec	2004.	160.509.459	4.366
26.	Credo banka d.d. Split	2012.	471.330.855	12.958
27.	Centar banka d.d. Zagreb	2013.	525.190.379	7.126
28.	Nava banka d.d. Zagreb	2014.	157.310.615	1.197
29.	Banka splitsko-dalmatinska d.d. Split	2016.	379.497.567	8.212
30.	Tesla štedna banka d.d. Zagreb	2018.	7.540	2
	UKUPNO		5.366.017.450	217.203

Izvor: Agencija

3 Kretanje i struktura depozita

Slika u nastavku prikazuje kretanje ukupnih i osiguranih depozita u razdoblju od kraja 2010. godine do kraja 2020. godine.

Slika 8. Kretanje ukupnih i osiguranih depozita po godinama 2010. – 2020.

Izvor: Agencija

Osigurani depoziti u KI bilježili su kontinuirani blagi rast u promatranom razdoblju. Do većeg porasta osiguranih depozita došlo je u 2013. (porast sa 144 mlrd. kuna na 167 mlrd. kuna) kao izravna posljedica izmjene ZOD. Naime, priključenjem RH Europskoj uniji (2013.) osigurani iznos depozita s 400.000 kuna usklađuje se i iznosi 100.000 EUR-a.

U nastavku na slici 9. prikazujemo odnos osiguranih i neosiguranih depozita u kreditnim institucijama. Iz prikaza je vidljivo da na kraju 2020. godine 58,2 % ukupnih depozita čine osigurani depoziti, odnosno depoziti koji ukupno po deponentu ne prelaze 100.000 EUR, dok 41,8 % ukupnih depozita čine neosigurani depoziti.

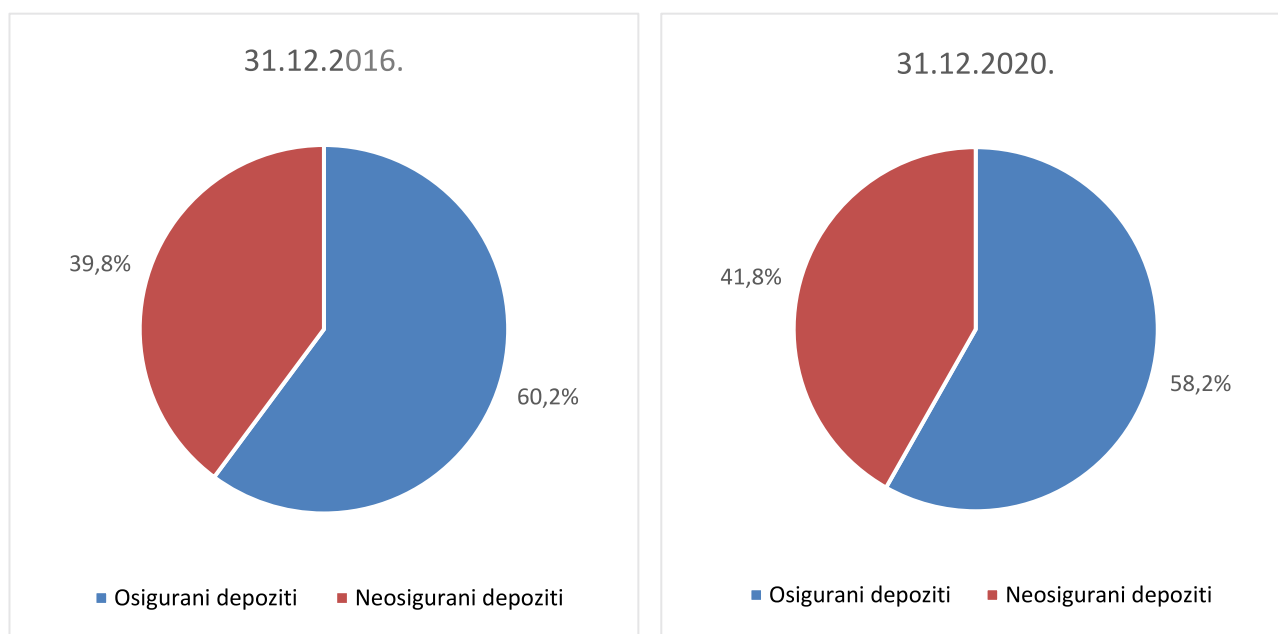
U iznosu osiguranih depozita najveći udio čine depoziti fizičkih osoba, u iznosu od 191,1 mlrd. kuna ili 89,4 %, pravne osobe u iznosu od 20,6 mlrd. kuna ili 9,6 % te depoziti neprofitnih institucija u iznosu od 2,0 mlrd. kuna ili 1 %.

Pravo na obeštećenje nemaju, odnosno nisu osigurani: depoziti finansijskih institucija i depoziti državnih jedinica (osim depozita JLP(R)S čiji godišnji proračun za prethodnu godinu iznosi najviše 3,75 milijuna kuna). U iznos depozita koji se ne osiguravaju uključuje se i dio depozita deponenata koji podliježu osiguranju, a koji prelaze iznos od 100.000 EUR.

Na dan 31. prosinca 2020. godine neosigurani depoziti iznosili su 153,5 mlrd. kuna, što čini oko 42 % ukupnih depozita.

U strukturi neosiguranih depozita najveći udio imaju depoziti pravnih osoba u iznosu 65,3 mlrd. kuna ili 42,5 %, depoziti fizičkih osoba koji podliježu osiguranju, a čiji ukupan iznos prelazi iznos od 100.000 EUR i to u iznosu od 37,4 milijardu kuna ili 24,4 %, depoziti finansijskih institucija u iznosu od 29,5 mlrd. kuna ili 19,2 %, depoziti državnih jedinica u iznosu od 18,2 mlrd. kuna ili 11,9 % te depoziti neprofitnih institucija u iznosu od 3,1 mlrd. kuna ili 2 %.

Slika 9. Odnos osiguranih i neosiguranih depozita

Izvor: Agencija

3.1 Ukupni depoziti

Ukupni depoziti u KI na dan 31. prosinca 2020. godine iznosili su **367,3 mlrd. kuna** te bilježe rast od čak **21,3 %** u odnosu na kraj 2016. godine kada su iznosili **302,8 mlrd. kuna**.

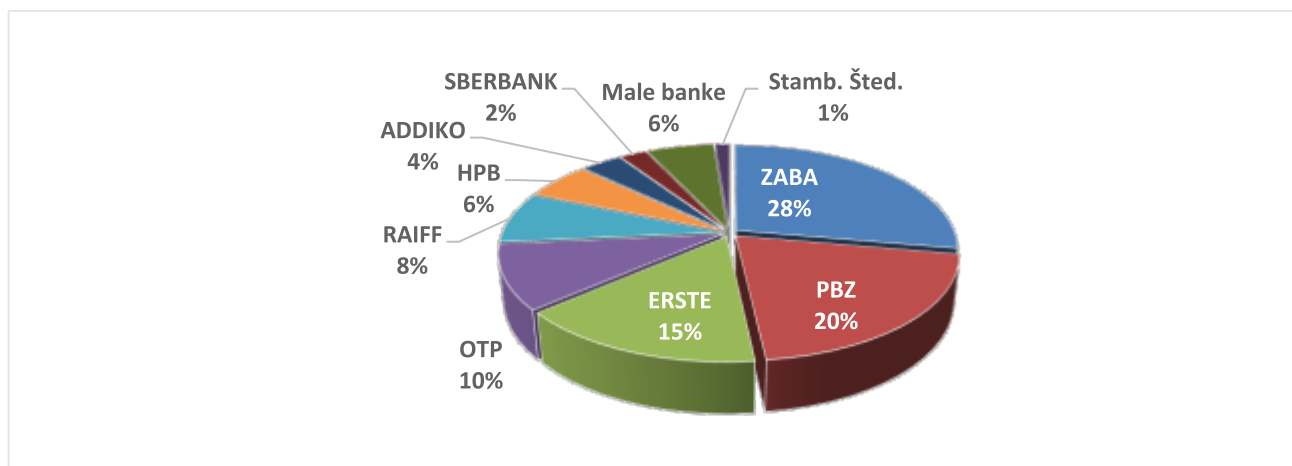
Tablica 6. Kretanje ukupnih depozita po godinama (u mlrd. kuna)

	2020	2016	2020 vs 2016	
Podaci za sve KI	iznos u kunama	iznos u kunama	Promjena	Promjena u %
Ukupni depoziti	367,3	302,8	64,5	21,30%

Izvor: Agencija

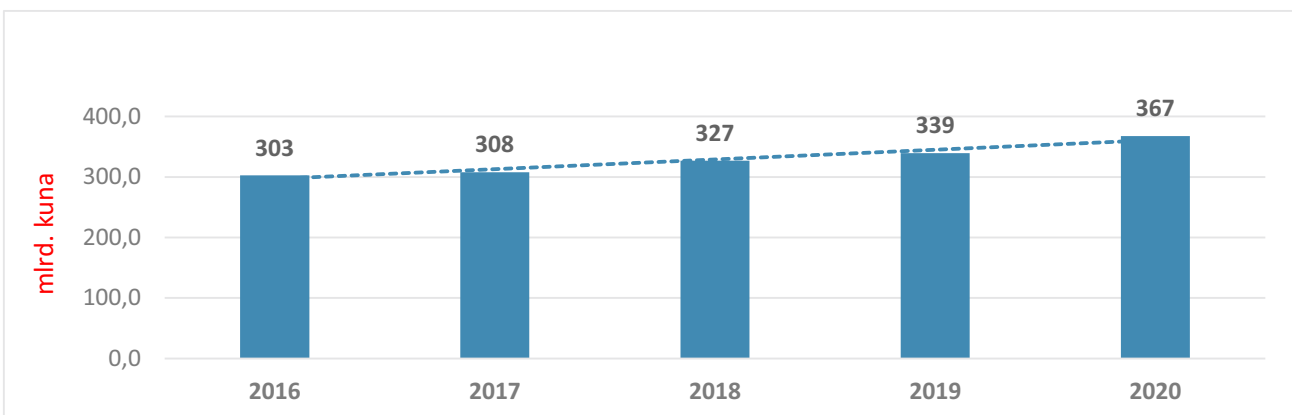
Na dan 31.12.2020. g. od ukupno 23 KI, **depoziti osam velikih banaka** činili su čak **93 %** u ukupnim depozitima odnosno 341,4 mlrd. kuna, **male banke (njih 12)** imale su **6 %** ukupnih depozita odnosno 21,4 mlrd. kuna, te **tri stambene štedionice 1 %** odnosno 4,5 mlrd. kuna

Slika 10. Udio ukupnih depozita po kreditnim institucijama u %, na dan 31.12. 2020.

Izvor: Agencija

Slika 11. Porast ukupnih depozita po godinama 2016. - 2020.

Izvor: Agencija

3.2 Osigurani depoziti

Osigurani depoziti KI na dan 31. prosinca 2020. godine iznosili su ukupno **213,8 mlrd. kuna** te **bilježe rast 17,3 %** u odnosu na kraj 2016. godine kada su iznosili **182,2 mlrd. kuna**.

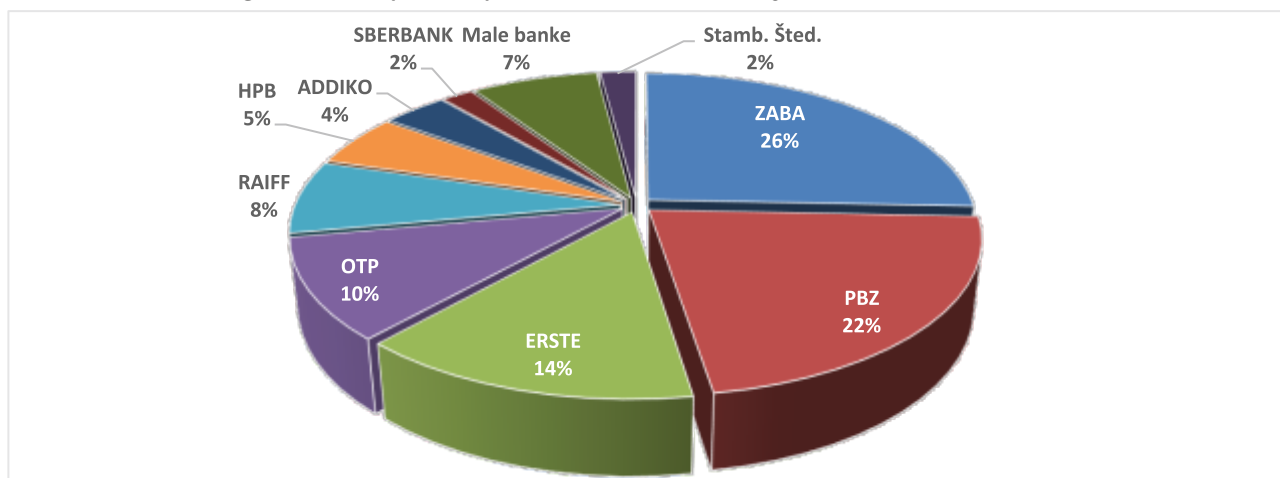
Tablica 7. Kretanje osiguranih depozita po godinama (u mlrd. kuna)

	2020	2016	2020 vs 2016	
Podaci za sve KI	iznos u kunama	iznos u kunama	Promjena	Promjena u %
Osigurani depoziti	213,8	182,2	31,6	17,30%

Izvor: Agencija

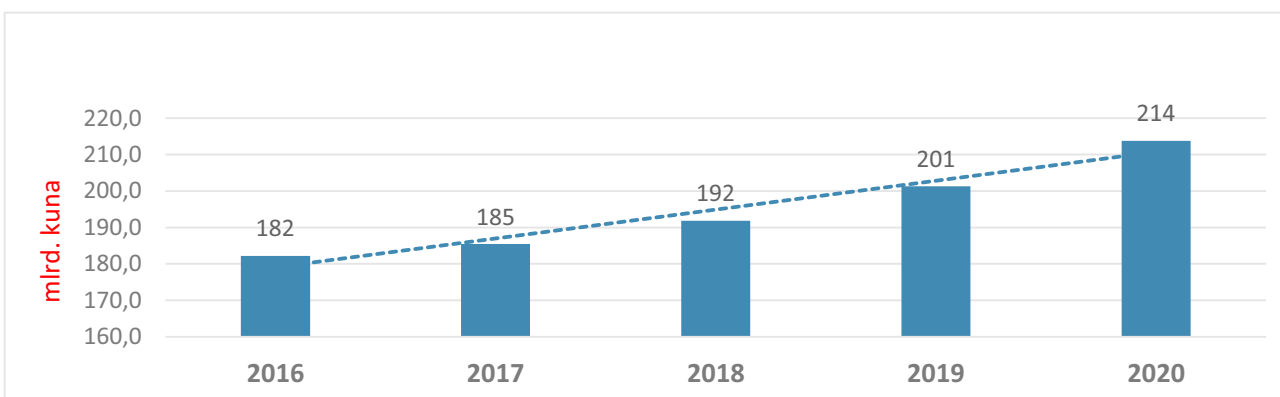
Na dan 31.12. 2020. godine od ukupno 23 KI depoziti **osam velikih banaka činili su čak 90,6 %** odnosno 193,7 mlrd. kuna u ukupno osiguranim depozitima, **male banke (njih 12) imale su 7,3 %** osiguranih depozita odnosno 15,7 mlrd. kuna, te **tri stambene štedionice 2,1 %** odnosno 4,4 mlrd. kuna.

Slika 12. Udio osiguranih depozita po kreditnim institucijama u %, na dan 31. 12. 2020.

Izvor: Agencija

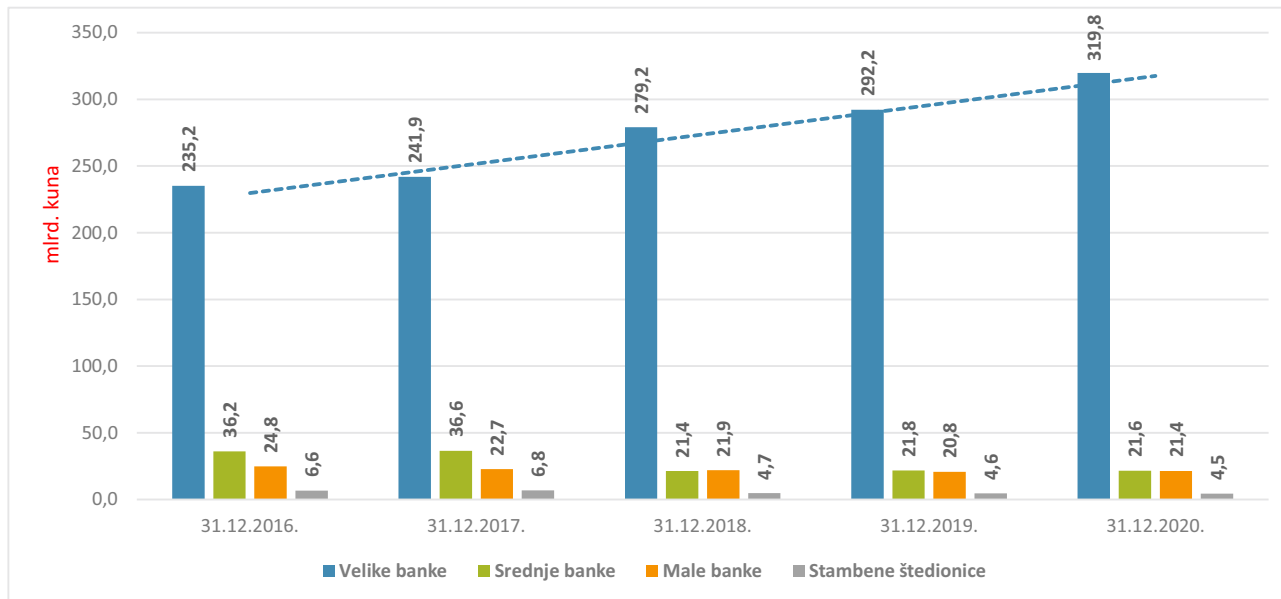
Slika 13. Osigurani depoziti po godinama 2016. – 2020.

Izvor: Agencija

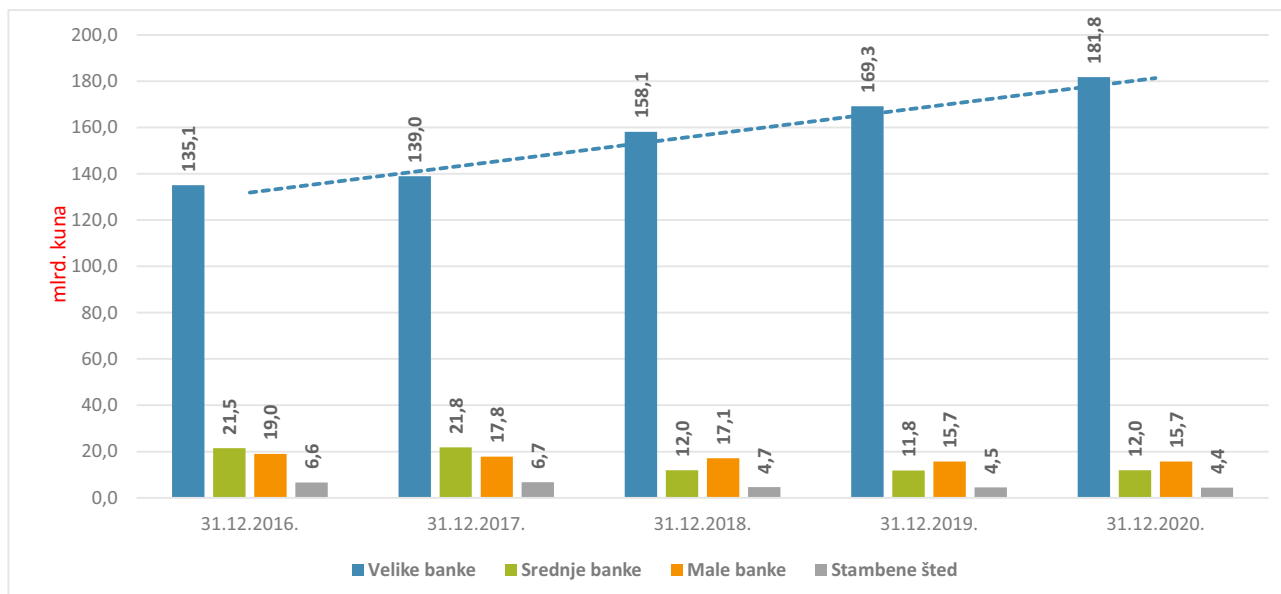
3.3 Pregled depozita prema veličini KI

Slika 14. Udio ukupnih depozita po grupama KI 2016. – 2020.

Izvor: Agencija

Slika 15. Udio osiguranih depozita po grupama KI 2016. – 2020.

Izvor: Agencija

3.4 Kretanje depozita prema sektorskoj strukturi

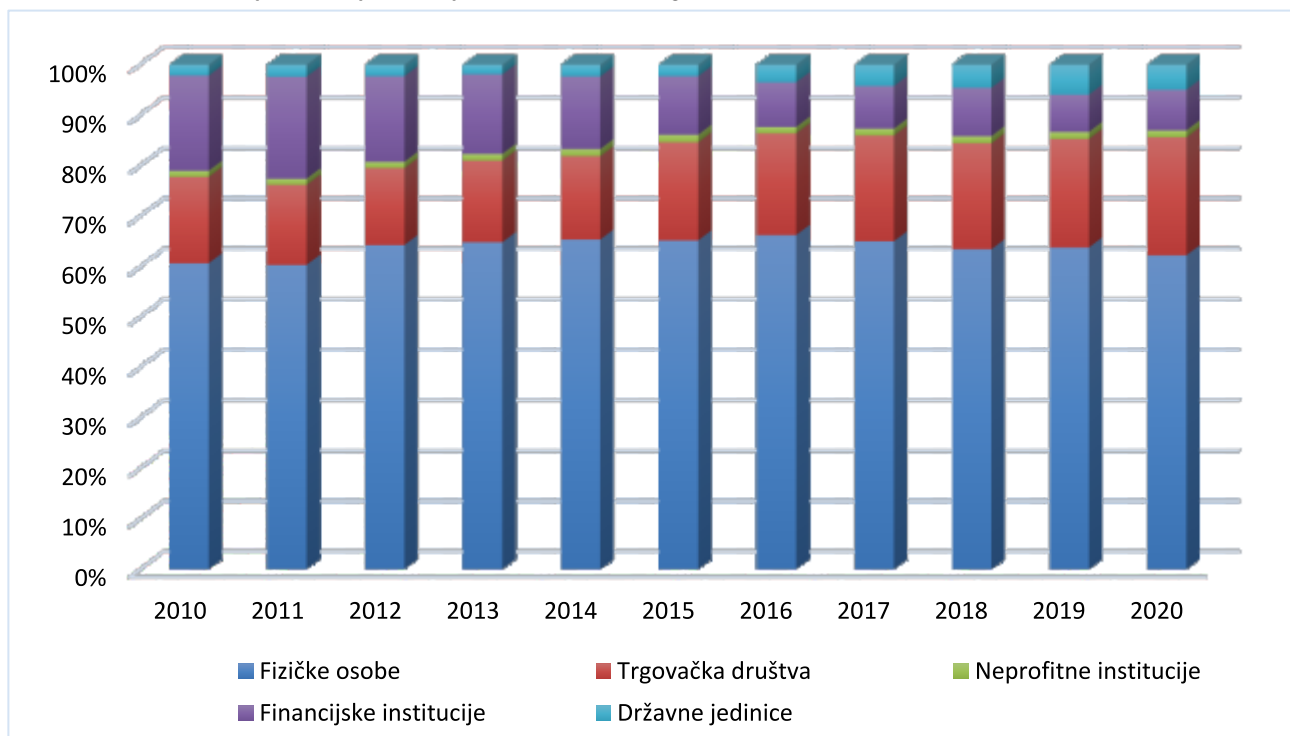
3.4.1 Ukupni depoziti prema sektorskoj strukturi

Tablica 8. Ukupni depoziti prema sektorskoj strukturi 2010. – 2020. (u mlrd. kuna)

	Fizičke osobe	Trgovačka društva	Neprofitne institucije	Financijske institucije	Državne jedinice
2010	168,1	47,4	3,3	52,3	6
2011	175,2	46	3,6	58,7	6,9
2012	182,8	43,4	3,6	48,3	6,5
2013	189,2	47,2	3,9	46	5,6
2014	193,2	48,9	4,2	42,5	6,9
2015	198,6	59,2	4,6	35,3	7
2016	200,5	61	3,9	26,7	10,6
2017	200,3	64,5	4,2	26	13
2018	207,5	68,7	4,7	31,4	14,9
2019	216,4	73	4,8	25,1	20,1
2020	228,5	85,9	5,1	29,5	18,3

Izvor: Agencija

Slika 16. Udio ukupnih depozita prema sektorskoj strukturi 2010. – 2020.

Izvor: Agencija

Od ukupnog iznosa depozita položenih u KI, na depozite fizičkih osoba odnosilo se 62,2 %, na depozite pravnih osoba 23,4 %, na depozite neprofitnih institucija 1,4 %, na depozite financijskih institucija 8 % te na depozite državnih jedinica 5 % na kraju promatranog perioda.

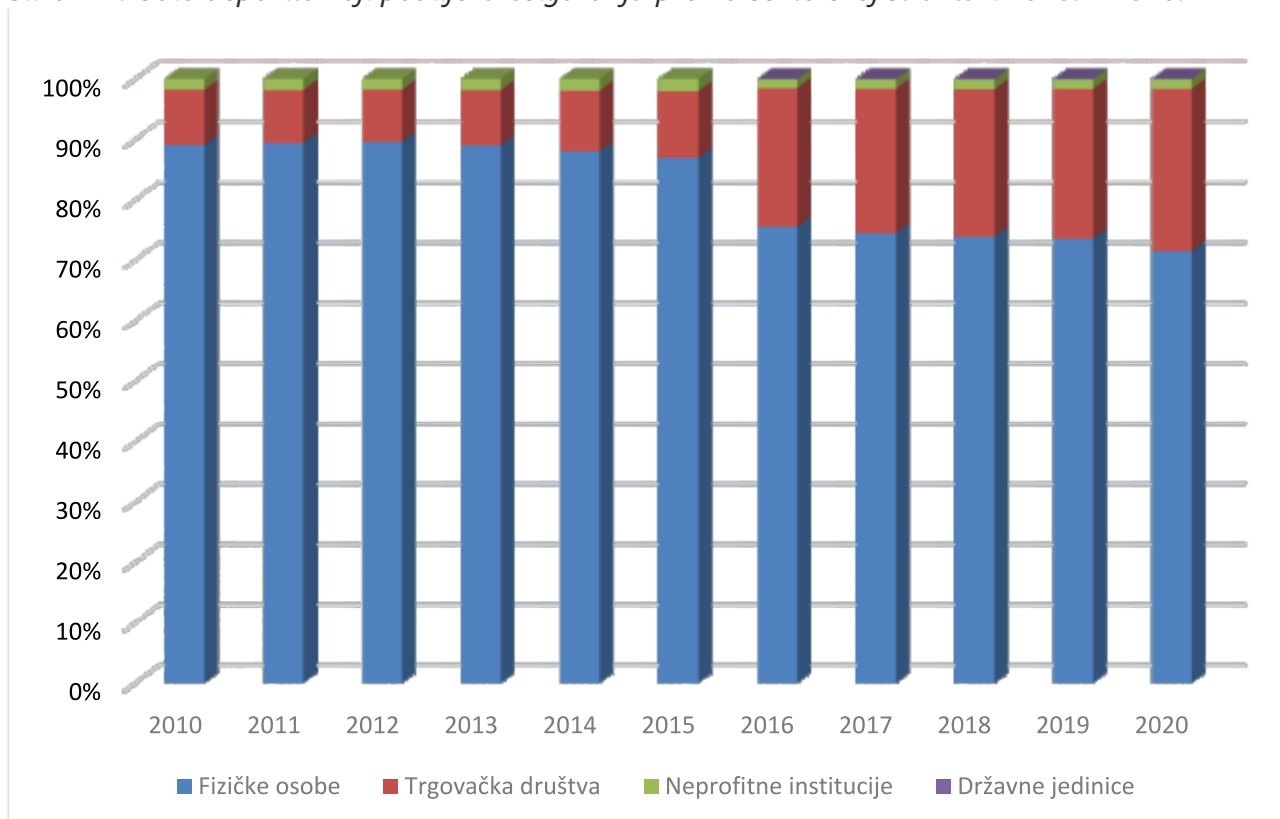
3.4.2 Depoziti koji podliježu osiguranju prema sektorskoj strukturi

Tablica 9. Depoziti koji podliježu osiguranju prema sektorskoj strukturi 2010. – 2020. (u mlrd. kuna)

	Fizičke osobe	Trgovačka društva	Neprofitne institucije
2010	167,5	17,2	3,3
2011	174,7	17,2	3,6
2012	182,2	17,6	3,6
2013	188,6	19,3	3,9
2014	192,7	22	4,2
2015	198,1	25,1	4,6
2016	200,1	60,7	3,9
2017	199	64	4,2
2018	207,2	68,4	4,7
2019	216,1	72,8	4,7
2020	228,2	85,6	5,1

Izvor: Agencija

Slika 17. Udio depozita koji podliježu osiguranju prema sektorskoj strukturi 2010. – 2020.

Izvor: Agencija

Udio ukupnih depozita koji podliježu osiguranju u ukupnim depozitima na dan 31. prosinca 2020. godine iznosio je čak 86,8 % ukupnih depozita. Od ukupnog iznosa depozita koji podliježu osiguranju na depozite fizičkih osoba odnosilo se 71,5 %, na depozite pravnih osoba 26,9 % te na depozite neprofitnih institucija 1,6 % na kraju promatranog perioda.

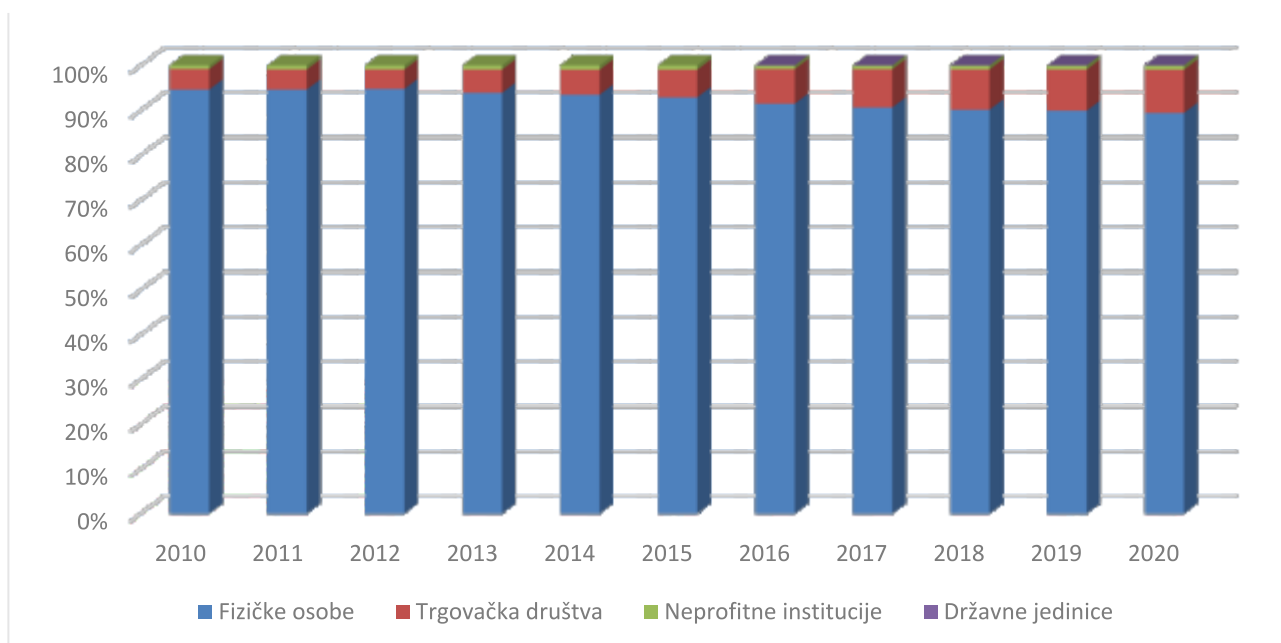
3.4.3 Osigurani depoziti prema sektorskoj strukturi

Tablica 10. Osigurani depoziti prema sektorskoj strukturi (u mlrd. kuna)

	Fizičke osobe	Trgovačka društva	Neprofitne institucije
2010	126	6,1	1,1
2011	130,8	6,2	1,3
2012	136,1	6,2	1,3
2013	156,7	8,7	1,6
2014	160	9,6	1,6
2015	164,3	10,9	1,7
2016	166,6	14,1	1,4
2017	168	15,8	1,6
2018	172,9	17,2	1,7
2019	181	18,5	1,8
2020	191,1	20,6	2

Izvor: Agencija

Slika 18. Udio osiguranih depozita prema sektorskoj strukturi

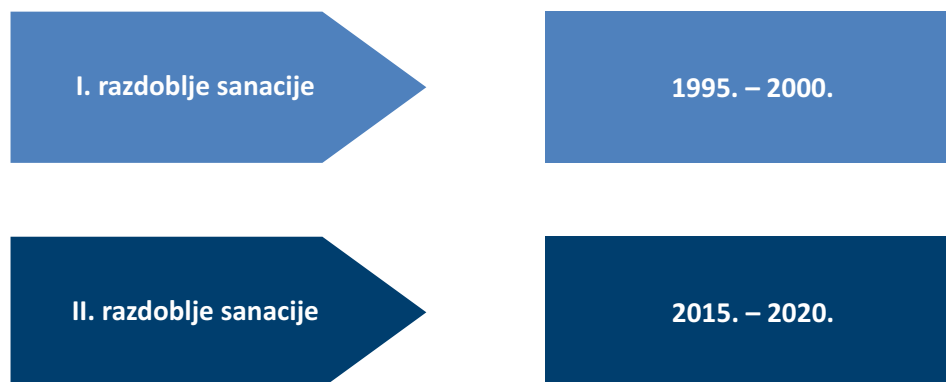

Izvor: Agencija

Od ukupnog iznosa osiguranih depozita položenih u KI, na depozite fizičkih osoba odnosilo se 89,4%, na depozite pravnih osoba 9,6% te na depozite neprofitnih institucija 1%.

4 Sanacija kreditnih institucija

Slika 19. Sanacija KI

4.1 I. razdoblje sanacije

I. Razdoblje započelo je u vrijeme osamostaljenja RH. Nepovoljna gospodarska situacija uzrokovala je da se bankarski sustav u Hrvatskoj našao u ozbiljnim problemima. Nedostatak kapitala u trenutku osamostaljenja Hrvatske bio je tako velik da je država morala poduzeti seriju intervencija ne bi li bankarski sustav opstao te su **se troškovi spašavanja banaka ispostavljali državnom proračunu, odnosno troškove su snosili porezni obveznici.** Osamostaljenjem Republike Hrvatske, 1991. godine, počinje reforma bankarskog sustava. U toj reformi HNB postaje središnja banka sa svim funkcijama i odgovornostima koje takav naslov nosi.

Prema Zakonu o sanaciji i restrukturiranju banaka (NN 44/94) te Zakonu o Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (NN 44/94, 79/98, 19/99 i 35/00) Vlada RH je na prijedlog HNB-a u razdoblju od listopada 1995. godine do svibnja 2000. godine donijela Odluke o sanaciji i restrukturiranju šest banaka:

- Slavonske banke d.d., Osijek
- Riječke banke d.d., Rijeka
- Splitske banke d.d., Split
- Privredne banke d.d. Zagreb
- Dubrovačke banke d.d. Dubrovnik
- Croatia banke d.d. Zagreb

Naime, u navedenim bankama zabilježeno je postojanje velikog obujma nenaplativih plasmana od kojih se 90 % odnosilo na velika poduzeća u državnom vlasništvu, a što je banke i dovelo do nesolventnosti.

Za sanaciju navedenih banaka utrošeno je oko **19 mlrd. kuna**. Ovaj iznos predstavlja glavnica bez kamata jer su uz novac bila korištena i druga sredstva, najčešće vrijednosni papiri (obveznice) ili preuzimanje duga s različitim kamatnim stopama i rokovima dospijea. **Do 2002. godine okončani su postupci privatizacije, osim Croatia banke d.d.**

Zakon o sanaciji i restrukturiranju banaka, odnosno učinci koje je provedba ovog zakona generirala, najznačajniji je čimbenik oblikovanja bankarskog sustava RH. U prilog tome govori činjenica da je, prema veličini aktive saniranih banaka u odnosu na ukupnu aktivu bankarskog sustava Hrvatske, **preko polovice sustava prošlo proces sanacije i restrukturiranja prema odredbama ovog Zakona.**

Sanacije su bile obilježene sljedećim:

- nepokriveni gubitci su bili pokriveni na teret državnog proračuna i poreznih obveznika
- dio loših plasmana otpisivao na teret kapitala banaka
- čišćenje portfelja banaka tj. prijenos loših plasmana na Agenciju
- dokapitalizacija: nakon što je provedeno otpisivanje loših plasmana, Agencija je provela dokapitalizaciju svake banke do razine minimalne adekvatnosti kapitala
- promjena dioničara banke: novi dioničar banaka postala je Agencija, dok su stare dionice bile povučene i poništene
- promjena Uprave banke: postavljen je sanacijski upravitelj koji je za svoj rad odgovarao Agenciji.

Republika Hrvatska je zemlja u kategoriji s najvećim fiskalnim troškovima sanacije banaka čija je otplata duga predstavljala veliki teret za državni proračun.

Sredinom 2000. godine ukinut je Zakon o sanaciji i restrukturiranju banaka (NN 52/00). Istim je Zakonom određeno da će se postupci u tijeku dovršiti prema odredbama do tada važećeg Zakona.

Međutim, nakon 15 godina prenošenjem u pravni poredak RH Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. godine o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava donesen je Zakon o kreditnoj instituciji i investicijskih društava (NN19/2015).

Cilj donošenja novog Zakona bio je održavanje financijske stabilnosti zemlje u slučaju sanacije kreditne institucije ili investicijskog društva od javnog interesa te u najvećoj mogućoj mjeri smanjivanje gubitka za društvo, **posebice izbjegavanje potrebe za spašavanjem navedenih institucija novcem poreznih obveznika.** Također, cilj je bio zaštititi deponente i očuvati ključne funkcije institucije u problemima.

4.2 II. razdoblje sanacije

Kako bi spriječila ponavljanje financijske krize koja je 2008. godine zahvatila cijelu Europu, EU je 2015. godine uspostavila nove institucionalne strukture kojima se jamči sigurniji financijski sektor. Nastupaju velike promjene u snošenju troškova sanacije. Nakon što se istroše vlastita sredstva financiranja, KI se financira iz sanacijskog fonda. Sanacije KI se provode, ne samo u korist KI, već u korist društva u cjelini, jer u suprotnom, prestanak rada sistemski važne KI imao bi iznimno značajan odraz na cijelo gospodarstvo u cjelini. **Troškove sanacije više ne snose porezni obveznici, već sama KI, odnosno njezini dioničari i vjerovnici.**

Zakonom o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava iz 2015. godine sanacijske ovlasti između sanacijskih tijela u RH podijeljene su između:

- HNB-a kao sanacijskog tijela za kreditnu instituciju i grupu kreditnih institucija
- HANFE kao sanacijskog tijela za investicijsko društvo, grupu investicijskih društava i financijske institucije za koje je nadležna i
- Agencije kao sanacijskog tijela za kreditnu instituciju, grupu kreditnih institucija, investicijsko društvo, grupu investicijskih društava i financijsku instituciju.

Ministarstvo financija Republike Hrvatske nadležno je ministarstvo za izvršavanje poslova u okviru Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava.

Nad Jadranskom bankom d.d. otvoren je 9. 10. 2015. godine sanacijski postupak nakon što je HNB utvrdila da banka propada. Tijekom povijesti Jadranska banka d.d. više puta je transformirana. Zbog gubitaka u poslovanju 2015. godine je ušla u proces sanacije prema odredbama ZOSI-a. U tom trenutku banka je imala 19 poslovnica i preko 56 tisuća klijenata fizičkih osoba te 3600 pravnih osoba. Zanimljivo je dodati da je banka u Šibensko-kninskoj županiji bila najznačajnija financijska potpora na tom području.

Važno je za istaknuti da je Hrvatska među prvima, ako ne i prva članica koja je nakon stupanja na snagu Europske direktive za oporavak i sanaciju banaka (Direktiva 2014/59 EU) od Europske komisije dobila odobrenje Sheme za sanaciju malih banaka / Program sanacije malih kreditnih institucija u Hrvatskoj s ukupnom imovinom manjoj od 1,5 milijardi eura, a prema kojoj je provedena sanacija Jadranske banke d.d. kao kreditne institucije čija imovina ne prelazi vrijednost od 1,5 milijardi eura. Sanacijom malih banaka i omogućavanjem nastavka njihova poslovanja omogućava se i nastavak poslovanja klijenata takvih posrnutih banaka, što ima značajan pozitivan učinak na cjelokupno gospodarstvo.

4.3 Jedinstveni sanacijski mehanizam

1. listopada 2020. godine, ulaskom u blisku suradnju Europske središnje banke i HNB-a, RH je postala država članica sudionica u Jedinstvenom sanacijskom mehanizmu (dalje: SRM) što je donijelo promjene vezane uz politike i procedure sanacije kreditnih institucija. Sukladno Uredbi (EU) br. 806/2014¹ (dalje: Uredba), centralizirana ovlast za sanaciju uspostavljena je i povjerena Jedinstvenom sanacijskom odboru (dalje: SRB) kao središnjem sanacijskom tijelu u Bankovnoj Uniji i nacionalnim sanacijskim tijelima.

Uredbom je propisano osnivanje Jedinstvenog sanacijskog fonda (dalje: SRF). SRF-om upravlja SRB sukladno svrsi i uvjetima propisanim Uredbom. Države članice sudionice i dalje su nadležne za prikupljanje i uplatu godišnjih doprinosa u SRF od subjekata koji se nalaze na njihovom državnom području u skladu s Direktivom 2014/59/EU² i Uredbom. Tijekom prijelaznog razdoblja (2016. - 2023.) doprinosi se dodjeljuju u nacionalne odjeljke država članica sudionica koji podliježu postupnom spajanju na način da će na kraju prijelaznog razdoblja prestati postojati. Na kraju prijelaznog razdoblja, SRF treba dosegnuti ciljanu razinu od najmanje 1 % osiguranih depozita svih gore navedenih subjekata s odobrenjem za rad na području svih država članica sudionica.

Drugim riječima, SRB preuzima dosadašnju ulogu Agencije te sukladno Uredbi, Delegiranoj uredbi Komisije (EU) br. 2015/63³ i Provedbenoj uredbi br. 2015/81⁴ obračunava sanacijske doprinose, financira i provodi sanaciju za sve subjekte na koje se primjenjuje Uredba. Vezano za SRF, Agencija preuzima ulogu administratora, odnosno i dalje je nadležna za prikupljanje doprinosa od institucija koje se nalaze na području RH u skladu s Direktivom 2014/59/EU i Uredbom, što uključuje prikupljanje podataka od institucija za obračun godišnjeg doprinosa, izdavanje računa za godišnje doprinose te prijenos prikupljenih godišnjih doprinosa u SRF, a sve sukladno Zakonu o potvrđivanju sporazuma o prijenosu i objedinjavanju jedinistvenog sanacijskog fonda⁵ (dalje: Sporazum).

Tijekom 2020. godine, Agencija je od institucija prikupila podatke potrebne za obračun doprinosa za razdoblje od 2016. do 2020. godine, na temelju kojih je SRB obračunao iznos sanacijskog doprinosa institucija na području RH za navedeno razdoblje. Agencija je izvršila prijenos iznosa sanacijskog doprinosa obračunatog od strane SRB-a iz nacionalnog sanacijskog fonda u SRF, a sve sukladno Sporazumu.

1. siječnja 2021. godine na snagu je stupio novi Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava kojim Agencija prestaje biti sanacijsko tijelo, ali nastavlja voditi nacionalni sanacijski fond i surađivati sa SRB-om vezano za SRF.

¹ UREDBA (EU) br. 806/2014 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 15. srpnja 2014. o utvrđivanju jedinstvenih pravila i jedinstvenog postupka za sanaciju kreditnih institucija i određenih investicijskih društava u okviru jedinstvenog sanacijskog mehanizma i jedinstvenog fonda za sanaciju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 225, 30.07.2014.)

² DIREKTIVA 2014/59/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća

³ DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/63 od 21. listopada 2014. o dopuni Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s ex ante doprinosima aranžmanima financiranja sanacije

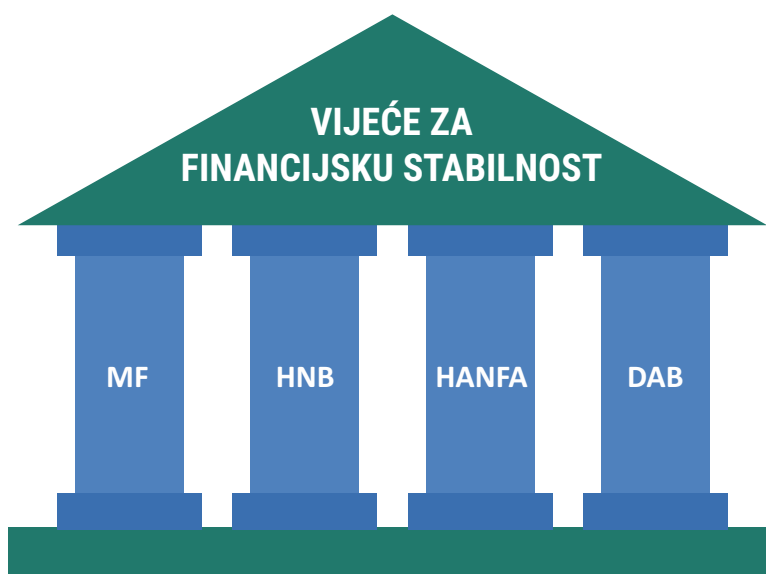
⁴ PROVEDBENA UREDBA VIJEĆA (EU) 2015/81 od 19. prosinca 2014. o utvrđivanju jedinstvenih uvjeta primjene Uredbe (EU) br. 806/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s ex ante doprinosima jedinstvenom fondu za sanaciju

⁵ Zakon o potvrđivanju Sporazuma o prijenosu i objedinjavanju doprinosa u jedinstveni sanacijski fond (NN 1/2020)

5 Suradnja s institucijama RH

Agencija je članica Vijeća za financijsku stabilnost te surađuje s ostalim članicama radi ostvarivanja ciljeva i zadataka Vijeća. Na temelju Zakona o Vijeću za financijsku stabilnost (NN 159/13) osnovano je Vijeće početkom 2014. godine, a s ciljem očuvanja financijske stabilnosti, bolje koordinacije nadležnosti koje imaju različite institucije i jače suradnje u potencijalnim kriznim situacijama između institucija u RH.

Slika 20. Četiri stupa financijske mreže financijske stabilnosti

Najvažnija ovlast Vijeća odnosi se na izdavanje upozorenja i preporuka nadležnim tijelima, drugim tijelima državne uprave i pravnim osobama s javnim ovlastima koja djeluju u RH. Upozorenja se odnose uglavnom na skretanje pozornosti na sistemske rizike koji mogu ugroziti financijsku stabilnost, dok se preporuke odnose na potrebu uvođenja ili izmjena mjera i instrumenata koji se poduzimaju za očuvanje financijske stabilnosti.

U prvim godinama rada Vijeća realizirani su njegovi najvažniji zadaci, a to su sudjelovanje u oblikovanju makrobonitetne politike, identifikacija, ocjenjivanje i razmatranje sistemskih rizika, aktivnosti povezane s ispunjavanjem zahtjeva iz upozorenja i preporuka Europskog odbora za sistemske rizike, osiguranje suradnje i razmjene informacija između nadležnih tijela, rad na usklađivanju metodologije za identifikaciju sistemski važnih financijskih institucija ili struktura, sudjelovanje u aktivnostima vezanima uz oporavak i sanaciju kreditnih institucija i nebankarskih financijskih institucija te sudjelovanje u oblikovanju sustava osiguranja depozita.

6 Međunarodna suradnja

U cilju razmjene najboljih iskustava, znanja i dostignuća sa zemljama Europe i svijeta, Agencija je članica dva međunarodna udruženja osiguravatelja depozita: Međunarodnog udruženja osiguravatelja depozita (International association of Deposit Insurers - IADI) i Europskog foruma osiguravatelja depozita (European Forum of Deposit Insurers - EFDI). Oba udruženja imaju za cilj doprinijeti stabilnosti financijskog sustava jačanjem uloge i promicanjem europske i međunarodne suradnje u osiguranju depozita te razmjeni pozitivnih iskustava na području osiguranja depozita

Naime, zbog izravne ili neizravne povezanosti financijskih sustava svih zemalja svijeta, poremećaji nastali u jednoj mogu imati značajan utjecaj u drugoj zemlji. Stoga načini na koje pojedina zemlja rješava probleme mogu biti od značajne pomoći drugoj zemlji. Kako bi bila u tijeku, kao i spremna na izazove, Agencija aktivno sudjeluje te doprinosi radu u međunarodnim organizacijama i povezana je s predstavnicima institucija drugih zemalja koje imaju sličnu ili istu ulogu.

Članovi IADI-a provode istraživanja i pripremaju vodiče za države koje žele ili uspostaviti ili poboljšati osiguranje depozita. Tako je IADI razvio dokument - Međunarodni Standardi Osiguranja Depozita (IADI Core Principles) usvojen od strane Baselskog Odbora za superviziju banaka te FSB-a (Financial Stability Board, Odbor za financijsku stabilnost). Isti je uvršten u "Sažetak ključnih međunarodnih Standarda za Financijsku Stabilnost".

EFDI je organizacija koju čine institucije koje provode osiguranje depozita u europskim zemljama. EFDI pruža podršku

članovima da ispune svoj zadatak zaštite deponenata u bankarskoj krizi unapređujući njihov sustav kroz zajedničko znanje udruge. EFDI unapređuje interakciju s tijelima EU-a i institucijama odgovornim za održavanje sigurnog i zdravog financijskog sustava u cijeloj Europi.

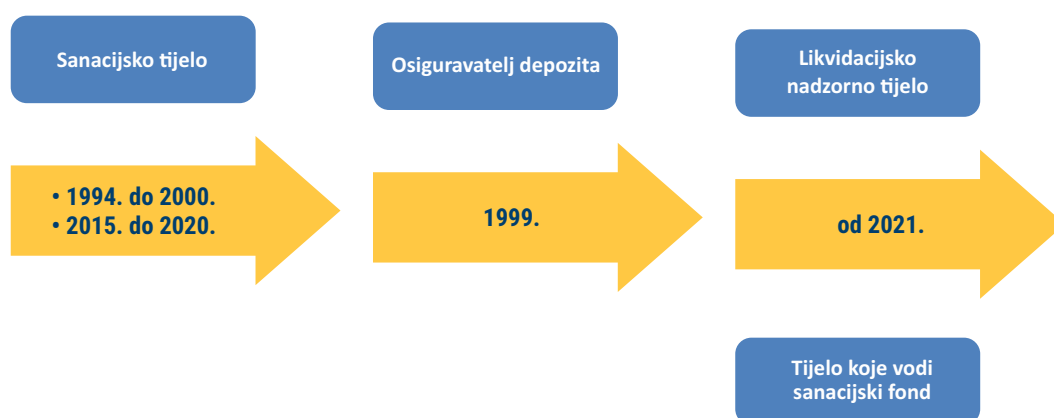
Direktorica Agencije Marija Hrebac je 2015. godine izabrana u upravljački odbor EFDI kao potpredsjednica EFDI-a i članica je izvršnog odbora IADI-a te na taj način aktivno uključena u rad europskih i svjetskih osiguravatelja depozita.

7 Novi Zakon o sustavu osiguranju depozita

Kad se danas, iz ove perspektive, osvrnemo na osnivanje i prve godine djelovanja Agencije, možemo slobodno zaključiti da se suočavala sa teškim izazovima tranzicije, baš kao i država koja je i sama netom nastala i tražila svoje mjesto u europskoj obitelji.

Kao što smo već naveli od utemeljenja Agencije 1994. godine, njezine ovlasti prema zakonu postupno su sve više rastle u složenije i dodatno su osnažile njezinu ulogu u zaštiti depozita deponenata i sanaciji te restrukturiranju banaka, paralelno se usklađujući s europskim zakonodavnim okvirom, a sve u cilju kvalitete podrške kreditnim institucijama, rastu povjerenja deponenata, doprinoseći tako ukupnoj financijskoj stabilnosti u RH.

Slika 21. Vremenska crta

Danas, nakon više od dvadeset godina od osnivanja, možemo s ponosom istaknuti da je Agencija prerasla u modernu i efikasnu Agenciju. Baš poput ostalih europskih osiguravatelja depozita, koji su se davno etablirali, Agencija ravnopravno, rame uz rame s najboljima, pridonosi stabilnosti financijskog sektora i štiti depozite u kreditnim institucijama RH. Kao logičan sljedeći korak došlo je do izrade novog Zakona o sustavu osiguranja depozita koji je stupio na snagu 1. siječnja 2021. godine.

Cilj donošenja novog Zakona o sustavu osiguranju depozita bio je što više moguće predvidjeti i urediti situacije kada kreditna institucija „propada“, a koje mogu dovesti do pravne nesigurnosti vezano uz zaštitu deponenata. Radi zaštite financijske stabilnosti sustava, zakonskim odredbama se propisuje aktiviranje sustava osiguranja depozita u slučaju nastupa osiguranog slučaja, odnosno prilikom otvaranja postupka prisilne likvidacije nad kreditnom institucijom.

Odredbama Zakona objedinjuju se Zakon o osiguranju depozita (NN 82/15) i Zakon o Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (NN 44/94, 79/98, 19/99, 35/00, 60/04, 12/12, 15/13), a njime je predviđena transformacija postojeće Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u Hrvatsku agenciju za osiguranje depozita.

Najvažnije je usklađenje u smislu izvora financiranja sustava osiguranja depozita - **više se ne može i neće financirati na teret državnog proračuna i poreznih obveznika, već isključivo na teret kreditnih institucija, članica SOD-a.** Cijeli sustav se usklađuje s europskim direktivama, a između ostalog je i na tragu puta RH ka članstvu u eurozoni.

Uloga Agencije prilagođena je s obzirom na novu podjelu sanacijskih ovlasti, a kojima Agencija prestaje biti jedno od sanacijskih tijela. Međutim, **ona ostaje u postupku sanacije kao tijelo koje vodi nacionalni sanacijski fond te nastavlja upravljati fondom osiguranja depozita i dobiva ovlasti za sudjelovanje u postupcima prisilne likvidacije kreditnih institucija, sukladno Zakonu o prisilnoj likvidaciji kreditnih institucija.**

Isto tako, zakonom su predviđene i promjene u samoj organizaciji i upravljanju Agencijom. Umjesto uprave, **ново tijelo Agencije je nadzorni odbor i direktor**, koji se imenuje na razdoblje od četiri godine.

Nadalje, kako bi se osigurala djelotvornija upotreba sredstava iz sustava osiguranja depozita propisuje se da se Fond osiguranja depozita sastoji od dva dijela:

- Osnovnog fonda osiguranja depozita
- Dodatnog fonda osiguranja depozita.

Svrha Osnovnog fonda osiguranja depozita je isplata osiguranih depozita, a on u svakom trenutku mora raspolagati sa sredstvima na razini od 1 % iznosa ukupnih osiguranih depozita svih kreditnih institucija u RH, dok je **svrha Dodatnog fonda osiguranja depozita** nadopunjavanje Osnovnog fonda, potpora u prikupljanju ex-post premija, korištenje sredstava Dodatnog fonda u svrhu poduzimanja mjera za sprečavanje rizika nastupa osiguranog slučaja te podrška financiranju sanacije kreditnih institucija i podrška financiranju njihove prisilne likvidacije. Ciljana razina Dodatnog fonda je 1,5 % iznosa ukupne visine osiguranih depozita svih kreditnih institucija.

8 Financijski pokazatelji

Agencija kao neprofitna organizacija svoje računovodstvo vodi po propisima donesenim temeljem Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14) te sastavlja temeljne financijske izvještaje: Izvještaj o prihodima i rashodima, Bilancu i Bilješke uz financijske izvještaje.

Obavljanjem djelatnosti za koje je osnovana, Agencija upravlja:

- Fondom osiguranja depozita
- Sanacijskim fondom (osnovanim 2015. godine).

U nastavku dajemo pregled izvadaka iz temeljnih financijskih izvještaja.

Tablica 11. Pregled izvještaja o prihodima i rashodima za razdoblje 2016. do 2020. godine

u '000 kuna

OPIS	IZVRŠENJE 2016.	IZVRŠENJE 2017.	IZVRŠENJE 2018.	IZVRŠENJE 2019.	IZVRŠENJE 2020.	INDEKS
1	2	3	4	5	6	5=6/2*100
1 PRIHODI POSLOVANJA	912.996	1.050.636	1.097.718	1.000.847	797.110	87,31
2 RASHODI POSLOVANJA	992.977 ¹	83.851	9.532	8.707	29.690	2,99
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	-79.980	966.784	1.088.186	992.140	767.420	-

Izvor: Agencija

¹ preko 50% ukupnih rashoda poslovanja odnosi se na troškove sanacije Jadranske banke d.d., Šibenik, 40% na troškove isplate na ime Banka splitsko-dalmatinska d.d. u stečaju, Split, te 3% na sudske troškove.

Tablica 12. Pregled bilance stanja za razdoblje 2016. do 2020. godine

u '000 kuna

OPIS	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	INDEKS
1	2	3	4	5	6	5=6/2*100
1 NEFINANCIJSKA IMOVINA	336.020	3.653 ¹	3.686	3.554	3.481	1,04
2 FINANCIJSKA IMOVINA	8.310.101	6.779.015	7.423.679	8.147.449	8.866.065	106,69
UKUPNO IMOVINA	8.646.121	6.782.668	7.427.365	8.151.003	8.869.546	102,58
3 OBVEZE	608.908	27.378	20.261	16.287	19.012	3,12
4 VLASTITI IZVORI	8.037.213	6.755.290	7.407.104	8.134.716	8.850.534	110,12
UKUPNO OBVEZE I VL. IZVORI	8.646.121	6.782.668	7.427.365	8.151.003	8.869.546	102,58

Izvor: Agencija

¹ Sva imovina koja je titularno bila u vlasništvu Agencije, a potječe iz starih sanacija provedenih u razdoblju od 1995. do 2000. godine i čije je stjecanje financirano na teret proračuna RH te kojom je tijekom cijelog navedenog razdoblja upravljao HFP/AUDIO/DUUDI, nakon formiranja Ministarstva državne imovine prenesen je u vlasništvo RH i Agencija je prestala biti titular navedene imovine. Temeljem provedenog prijenosa imovine, ista je isknižena iz poslovnih knjiga Agencije.

9 Ostalo

9.1 Izvještaj o aktivnostima službenika za informiranje

Zakonom o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15), uređuje se pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija koje posjeduju tijela javne vlasti, propisuju se načela, ograničenja, postupak i način ostvarivanja i olakšavanja pristupa i ponovne uporabe informacija. Zakonom o pravu na pristup informacijama (dalje: ZPPI) je određeno da su „tijela javne vlasti“ dužna omogućiti ostvarivanje prava na pristup i ponovnu uporabu informacija te izvršavati druge propisane obveze. Agencija spada u tijela javne vlasti i u kontekstu ispunjavanja zakonom propisanih obaveza radi osiguravanja prava na pristup informacijama u obavezi je imenovati posebnu službenu osobu mjerodavnu za rješavanje ostvarivanja prava na pristup informacijama - službenika za informiranje.

Kontakt podaci službenika za informiranje i zamjenika objavljeni su na web stranici Agencije <https://www.dab.hr/o-nama/pravo-na-pristup-informacijama>, a na kojoj su ujedno u dijelu 'Dokumenti' objavljena izvješća i drugi dokumenti sukladno obavezi reguliranoj čl. 10. st. 1 ZPPI-ja (Prilog 1). Službenik za informiranje, kao i zamjenik u dijelu svojih redovnih aktivnosti ažuriraju objavljene podatke sukladno nastupu promjena ili isteku poslovnih godina. Nadalje, kao dio redovnih aktivnosti obrađuju sve zaprimljene zahtjeve za pristup informacijama podnesene usmenim ili pisanim putem. Pismenim uz ispunjavanje obrasca zahtjeva za pristup informacijama objavljenim na internetskoj stranici, a usmeno postavljeni zahtjevi primaju se na broj telefona 01/48 13 222.

Na pristup informacijama u postupcima ne plaća se pristojba, ali Agencija ima pravo tražiti naknadu stvarnih materijalnih troškova koji nastanu pružanjem informacija, kao i naknadu troškova dostave traženih informacija.

Tijekom 2020. godine Agencija je zaprimila **ukupno 10 zahtjeva** za pristup informacijama, od čega je **udovoljila 5 zahtjeva**, a **2 zahtjeva su odbijena** sukladno odredbama ZPPI (čl. 15. st. 2 t. 2. i čl. 15. st. 2. t. 4.). Od preostala 3 zahtjeva, 1 je ustupljeni zahtjev za pristup informacijama drugoj pravnoj osobi, a ostala 2 se odnose na upite iz nadležnosti drugih osoba. S obzirom na količinu zaprimljenih zahtjeva za pristup informacijama 2020. godina ne odstupa u odnosu na ranije godine.

9.2 Izvještaj o aktivnostima povjerenika radnika za zaštitu na radu

Zakonom o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18) uređuje se sustav zaštite na radu u RH, a osobito nacionalna politika i aktivnosti, opća načela prevencije i pravila zaštite na radu, obveze poslodavca, prava i obveze radnika i povjerenika radnika za zaštitu na radu, djelatnosti u vezi sa zaštitom na radu te nadzor i prekršajna odgovornost. Agencija sukladno čl. 71 ZZNR s ciljem osiguranja sustavnog unapređivanja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika i osoba na radu, sprječavanja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom, na prijedlog većine radnika, imenovala je Povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu obvezan je štititi interese radnika na području zaštite na radu te pratiti primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti zaštite na radu. S ciljem osiguranja pomoći Povjereniku radnika za zaštitu na radu i u dijelu obavljanja stručnih poslova zaštite na radu sukladno čl. 20 ZZNR i zaštite od požara sukladno čl. 20 Zakona o zaštiti od požara (NN 92/10) sklopljen je Ugovor o obavljanju poslova ZNR i ZOP br. 034-05-2016 dana 1. 5. 2016. godine s društvom Alfa sigurnost d.o.o. iz Zagreba.

Tijekom 2020. godine Povjerenik radnika za zaštitu na radu zajedno s predstavnicima Alfa sigurnosti d.o.o. obavljao je aktivnosti osiguranja adekvatnih uvjeta za rad, sukladno zakonskom okviru. Imajući u vidu da su svi zaposlenici Agencije počevši od 16. 3. 2020. godine, prvo iz razloga epidemioloških uvjeta situacije Covid 19, a nakon 22. 3. 2020. godine i iz razloga značajnog oštećenja poslovnih prostora uzrokovanih razornim potresom 22. 3. 2020. godine, posao u cijelosti obavljali od kuće, angažman na osiguranju uvjeta za rad u poslovnim prostorijama je bio dosta smanjen. Za potrebe nesmetanog obavljanja poslova u uvjetima rada od kuće, svim zaposlenicima je osigurana sva oprema (kompjuteri, tipkovnice, monitori i dr.) i dopremljena na mjesta obavljanja rada od kuće. U procesu odvijanja rada od kuće uz upotrebu sve potrebne opreme za rad Povjerenik radnika za zaštitu na radu nije zaprimio niti jednu primjedbu do okončanja pisanja ovog Izvještaja.

9.3 Izvještaj o aktivnostima službenika za zaštitu osobnih podataka

Zakonom o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (NN 42/18) osigurava se provedba Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

Opća uredba o zaštiti podataka (dalje: **GDPR**) u primjenu je stupila 25. svibnja 2018. godine zamjenjujući dotadašnju Direktivu o zaštiti podataka iz 1995. godine (dalje: Direktiva). Usvojena je kao odgovor na masovno širenje obrade osobnih podataka od uvođenja navedene Direktive iz 1995. godine, kao i odgovor na razvoj sve invazivnijih tehnologija. GDPR se bazira na ovoj Direktivi, kao i sudskoj praksi Suda Europske unije razvijenoj na temelju iste Direktive, no ima značajno veći doseg od same Direktive i pri tome značajno ojačava glavni europski režim zaštite podataka. Donio je mnoge promjene u smislu mnogo veće harmonizacije, jačih prava ispitanika, bliže prekogranične suradnje u provedbi između nacionalnih tijela za zaštitu podataka (DPA-ovi), itd. Među najvažnije promjene ubraja se uvođenje novog načela „odgovornosti [pouzdanosti]“ i institucije službenika za zaštitu podataka (DPO-ova), kojeg imenuje voditelj obrade podataka, Agencija.

Temeljem naprijed navedene regulative donesena je **Politika zaštite osobnih podataka Agencije** (dalje: Politika) dana 25. 5. 2018. godine. Politikom su regulirana osnovna načela i pravila zaštite osobnih podataka u skladu s poslovnim i sigurnosnim zahtjevima Agencije, kao i zakonskim propisima, najboljim praksama i međunarodno prihvaćenim standardima.

Slijedom navedene regulative, Agencija je dana 8. 5. 2018. godine imenovala službenika za zaštitu osobnih podataka.

Tijekom 2020. godine službenik za zaštitu osobnih podataka Agencije obavljao je redovne aktivnosti:

- informiranje i savjetovanje voditelja obrade/izvršitelja obrade o obvezama sukladno Uredbi kao i ostalim odredbama vezanim uz zaštitu osobnih podataka u EU ili državi članici
- nadzor sukladnosti postupanja sa osobnim podacima sa važećom regulativom Agencije
- podizanje razine svijesti o značaju zaštite osobnih podataka podučavanjem zaposlenika uključenih u obradu osobnih podataka
- pružanje savjeta, gdje je bilo potrebno vezano uz procjenu učinka rizika na zaštitu osobnih podataka
- nadzor implementacije Politike i upravljanje zbirkama osobnih podataka.

Tijekom 2020. godine **nije bilo pokrenutih nadzora** od strane nadzornog tijela za zaštitu osobnih podataka (Agencijom za zaštitu osobnih podataka).

9.4 Izvještaj o aktivnostima službenika za zaštitu dostojanstva

Zakonom o zabrani diskriminacije (NN 85/08, 112/12), uređuje se između ostalog zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja,

invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije te stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe po naprijed navedenim osnovama kao i stavljanje neke osobe u nepovoljniji položaj na temelju pogrešne predodžbe o postojanju osnove za diskriminaciju.

Sukladno Zakonu o zabrani diskriminacije uređen je postupak zaštite dostojanstva radnika te zabrana diskriminacije, kao i druga pitanja u svezi s radom **Pravilnikom o radu** (dalje: Pravilnik) kao i **Etičkim kodeksom Agencije**. Pravilnikom u glavi VII. **Zaštita dostojanstva radnika i zaštita od diskriminacije** regulirane su obaveze Poslodavca u vidu: zaštitite radnika od izravne ili neizravne diskriminacija na području rada i radnih uvjeta, uključujući kriterije za odabir i uvjete pri zapošljavanju, napredovanju, profesionalnom usmjerenju, stručnom osposobljavanju i usavršavanju te prekvalifikaciji, sukladno posebnim zakonima, a koja diskriminacija je počinjena na osnovi rase, etičke pripadnosti, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenje, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije, a diskriminacijom se smatra i stavljanje u nepovoljniji položaj bilo kojeg radnika i osobe koja se javlja na natječaj za zapošljavanje po osnovi naprijed navedenog.

Nadalje, Pravilnik detaljno regulira sve oblike diskriminacije kroz 5 članaka naglašavajući da se dostojanstvo radnika osigurava zaštitom od svih vrsta uznemiravanja ili spolnog uznemiravanja.

Sukladno Pravilniku imenovan je službenik za zaštitu dostojanstva Agencije ovlašten za zaprimanje i rješavanje pritužbi radnika, a vezano za zaštitu dostojanstva radnika, odnosno za zaštitu od uznemiravanja i spolnog uznemiravanja. Rok u kojem je potrebno riješiti svaku prijavu uznemiravanja je 8 dana od dostave pritužbe. U tom razdoblju ispituju se navodi i poduzimaju sve primjerene mjere radi sprječavanja nastavka uznemiravanja ili spolnog uznemiravanja, ako se utvrdi da ono postoji. Sankcija za utvrđeno diskriminatorsko ponašanje, sukladno Pravilniku, kao osobito teška povreda iz radnog odnosa može rezultirati otkazom ugovor o radu radnika.

Tijekom 2020. godine Službenik za zaštitu dostojanstva nije zaprimio niti jednu prijavu, a što je dodatno korelirano radom od kuće u pretežitom dijelu godine i to od 16. 3. do 31. 12. 2020. godine.

Rad od kuće ukinut je Odlukom predstavnika poslodavca danom 15. 2. 2021. godine.

Slijedom izmjene zakonske regulative, konkretno stupanja na snagu ZSOD 1. 1. 2021. godine, očekuje se ažuriranje postojećih pravilnika Agencije koji uređuju predmetna područja kao i eventualno donošenje novih.

Prilog Tablica sukladno članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama

Članak 10. Zakona o pravu na pristup informacijama	Web adresa na kojoj je objavljena informacija
opći akti i odluke koji se donose, a kojima se utječe na interese korisnika	http://www.dab.hr/o-nama/zakonska-regulativa
nacrti zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama čl. 11. ovog Zakona	http://www.mfin.hr/hr/javna-rasprava
godišnji planovi, programi, strategije, upute, izvještaji o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti	http://www.mfin.hr/hr/registar-npf
podatke iz izvora financiranja, proračunu i izvršenju proračuna	http://www.mfin.hr/hr/neprofitne-organizacije
informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa	https://pravosudje.gov.hr/pristup-informacijama-6341/strategije-planovi-i-izvjesca/suzbijanje-korupcije/6725
informacije o unutarnjem ustroju, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt	http://www.dab.hr/o-nama/organizacija
zapisnici i zaključci sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti	http://www.dab.hr/home
informacije o postupcima javne nabave i dokumentacije za nadmetanje te informacije o izvršavanju	https://eoin.nn.hr/Oglasnik/
obavijest o raspisanim natječajima te natječajna dokumentacija	https://eoin.nn.hr/Oglasnik/
registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Sukladno odredbama čl. 25. st. 3. Zakona o sustavu osiguranja depozita Agencija je dužna čuvati u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka i drugim posebnim zakonima sve informacije o stanju pojedinačnih depozita koji su obuhvaćeni osiguranjem na temelju Zakona o osiguranju depozita, kao i sve druge podatke, činjenice i okolnosti koje je saznala u izvršavanju svojih ovlaštenja i obveza temeljem navedenog zakona. Sukladno odredbama čl. 111. Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava kao i čl. 77. Zakona o prisilnoj likvidaciji kreditnih institucija Agencija je u obvezi čuvati povjerljivim sve podatke koje je saznala pri obavljanju poslova u okviru toga zakona.
obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacijama s podacima za kontakt službenika za informiranje	http://www.dab.hr/o-nama/pravo-na-pristup-informacijama
visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz čl. 19.st. 3. zakona	http://www.dab.hr/o-nama/pravo-na-pristup-informacijama
najčešće tražene informacije	https://www.dab.hr/sustav-osiguranja-depozita/najcesce-postavljena-pitanja-i-odgovori
ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima)	http://www.dab.hr/novosti https://www.dab.hr/en/news

POPIS TABLICA	stranica
Tablica 1. Ključni podaci po godinama 2016. – 2020.	11
Tablica 2. Pregled zakonskog okvira EU i RH	18
Tablica 3. Opseg pokrivenosti osiguranja i iznosa obeštećenja po godinama 1998. – 2020.	21
Tablica 4. Popis članica SOD-a, na dan 31. 12. 2020.	22
Tablica 5. Osigurana isplata deponentima od osnutka Agencije	26
Tablica 6. Kretanje ukupnih depozita (po godinama)	29
Tablica 7. Kretanje osiguranih depozita (po godinama)	30
Tablica 8. Ukupni depoziti prema sektorskoj strukturi 2010. – 2020.	32
Tablica 9. Depoziti koji podliježu osiguranju prema sektorskoj strukturi 2010. – 2020.	33
Tablica 10. Osigurani depoziti prema sektorskoj strukturi	34
Tablica 11. Pregled izvještaja o prihodima i rashodima za razdoblje 2016. do 2020.	43
Tablica 12. Pregled bilance stanja za razdoblje 2016. do 2020.	43

POPIS SLIKA	stranica
Slika 1. Ukupni i osigurani depoziti po godinama 2016. - 2020.	11
Slika 2. Broj KI po grupama prema tržišnom udjelu u ukupnoj aktivni banaka po godinama 2016.-2020.	11
Slika 3. Dvije funkcije Agencije od osnivanja do 2020.	12
Slika 4. Organizacijska struktura na dan 31.12.2020.	14
Slika 5 Osnovni ustroj SOD	19
Slika 6. Izvori financiranja SOD-a	23
Slika 7. Udjeli KI u osiguranim depozitima na dan 31.12.2020.	24
Slika 8. Kretanje ukupnih i osiguranih depozita po godinama 2010. - 2020.	27
Slika 9. Odnos osiguranih i neosiguranih depozita	28
Slika 10. Udio ukupnih depozita po kreditnim institucijama u %, na dan 31.12.2020.	29
Slika 11. Porast ukupnih depozita po godinama 2016. - 2020.	29
Slika 12. Udio osiguranih depozita po kreditnim institucijama u %, na dan 31. 12. 2020.	30
Slika 13. Osigurani depoziti po godinama 2016. – 2020.	30
Slika 14. Udio ukupnih depozita po grupama KI 2016. - 2020.	31
Slika 15. Udio osiguranih depozita po grupama KI 2016. - 2020.	31
Slika 16. Udio ukupnih depozita prema sektorskoj strukturi 2010. - 2020.	32
Slika 17. Udio depozita koji podliježu osiguranju prema sektorskoj strukturi 2010. - 2020.	33
Slika 18. Udio osiguranih depozita prema sektorskoj strukturi	34
Slika 19. Sanacija KI	35
Slika 20. Četiri stupa financijske mreže financijske stabilnosti	39
Slika 21. Vremenska crta	41

HRVATSKA AGENCIJA ZA OSIGURANJE DEPOZITA
CROATIAN DEPOSIT INSURANCE AGENCY

Hrvatska Agencija za Osiguranje Depozita (HAOD)
Jurišićeva 1/II, 10 000 Zagreb, Hrvatska

www.haod.hr